

פניני הצדיקים

כ"ה מרחשון אדמו"ר
בעל
החדושי הור"ם זצוק"ל
 עדה המצבה הואת מצבת קודש
 כי פנכבוד אדמו"ר הרב הנאז
 תפארת ישראל מאד עני הגולה
 מזוהר יצחק מאד נעסותו גועלת
 בזה הנהגתו ישר אל וצל אב"ר מאנשבוט
 אשר עלתה נשמתו השלימה ביום שבת קודש
 כגארת תרכ"ז לפק בפהגור יע"א
 תנצבה

פת גנוז
 הרב מוהר"ר יצחק יעקב מביאלע
 מהרהק מזה נתן דור ששיר לאחצו
 בהרהק מוהר"ר יצחק יעקב מביאלע
 חתן הרהק מוהר"ר יצחק יעקב מביאלע
 בהרהק מוהר"ר יצחק יעקב מביאלע
 נפטר אור"ל י"ג אדר שנת תשס"א
רפק תנצבה
 ברשית הברז ובמשנת הבנים הרבנים
 שליט"א משהו בבאן אצל חתנו
 הרה"צ זצ"ל ה"ה המת שאסר להנהיג
 שים אייבאדמ"ט אמות ששיר
 לא היתה נגזר חוש ע"י

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות
 ללא חדשות
 ללא פוליטיקה

24 שעות
 www.radio2000.co.il | באפליקציה | 03-3782000 | האזינו לשידור החי

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר הרב משה יהושע הגר מויז'ניץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ו (1916) בגרוסוורדיין (כיום ברומניה). נקרא ע"ש משה רבנו ויהושע בן-נון (המזכרים בקריאת התורה בזמן לידתו - פרשות בהעלותך ושלח). בגיל 17 נסע ללמוד בישיבת ויז'ניץ. שקדן עצום. לאחר זמן הלימוד בישיבה היה עולה לעליית הגג לאחר כיבוי האורות בבית-המדרש בשעה 23 והיה לומד עד לפנות בוקר. ישן רק שנת צהריים. בגיל 20 כבר הוסמך לרבנות.

בשנת ה'תרצ"ז (1937) חזר לגור ליד אביו בגרוסוורדיין. בשנת ה'ת"ש (1939) הקים ישיבה בגרוסוורדיין ועמד בראשה הן באמירת שיעורים והשגחה על הבחורים והן באחזקה כספית. בשנת ה'תש"ב רצו לגייסו לצבא ונמלט לקלוז'. בשנת ה'תש"ג (1943) חזר לוילחוביץ והקים ת"ת. בשנת ה'תש"ד (1944), כשפלטו הנאצים להונגריה, נמלט עם אשתו ובתו לגרוסוורדיין ולאחר מכן הוברח לאראד שברומניה. בשנת ה'תש"ד עלה לארץ והתיישב בירושלים בבתי אונגריין. בשנת ה'תש"ה (1945) עבר לתל-אביב ומונה לכהן בישיבת בית-ישראל ודמשק אליעזר בת"א. התמנה לאדמו"ר החמישי מויז'ניץ בשנת ה'תשל"ב (1972). הקים ארגון בשם 'צעירי ויז'ניץ'. שימש גם כנשיא מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. שימש כאדמו"ר כ-40 שנים. **מתמיד עצום. ענוותן. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. הקפיד על שמירת העיניים והיה הולך ברחוב בעצימות עיניים.** נפטר ב-כ' אדר ה'תשע"ב (2012). חי כ-96 שנים. ציונו בבית"ק שומרי שבת בבני-ברק באוהל אדמו"רי ויז'ניץ.

אביו: ר' חיים מאיר הגר (האדמו"ר הרביעי לשושלת ויז'ניץ). **אמו:** מרגלית לבית טברסקי (בתו של רבי זאב מרחמסטריווקא) **נשותיו:** מרת לאה אסתר פנט (זיווג ראשון- בתו של רבי חיים מנחם מנדל מדעעש, נישא בשנת ה'תש"ב [1942] ונפטרה בשנת 1999), מרת שיינדל דייטש (בתו של הרב יהושע סג"ל דייטש). **ילדיו:** מרת חנה חיה (נשאה לר' דוד טברסקי, האדמו"ר מסקווירא), ר' ישראל (אדמו"ר בשיכון ויז'ניץ), מרת שרה (נשאה לר' ישכר דב רוקח, האדמו"ר מבעלז), מרת סאשה (נשאה לר' אהרן טייטלבוים, האדמו"ר מסאטמר), מרת הינדא (נשאה לבן דודה, ר' מנחם ארנסטר, ראש ישיבת ויז'ניץ)

ר' מנחם מנדל (אדמו"ר מויז'ניץ ברחוב עזרא בבני ברק). **חברותא:** ר' משה אליעזר פרומוביץ (רבה של צילסהיים). **מרבותיו:** דוד, ר' אליעזר הגר, גיסו, ר' יהודה הורוויץ מדז'יקוב, דודו, ר' מנחם מנדל מווישווא, ר' יצחק יעקב וייס, ר' אהרן ראטה. **מספריו: ישועות משה**

על העובדה, שהרב היה בעל רוח-הקודש, יעיד הסיפור המופלא הבא: בזמן שרבינו שהה בשוויץ אחד מחסידיו ילדו חלה. לאחר שעות רבות בהם בכה הילד- סוף כל סוף הצליח הלה להירדם. זה כבר מספר ימים בו הילד חולה. בימים כתיקונם, שבהם הרב היה במקומו הקבוע - היה הולך ומבקש ברכה. עתה לא ידע אנא יגש. האב יוצא מפתח ביתו וחוכך בדעתו מה לעשות. והנה ממולו רואה הוא את אחד החסידים המקורבים לאדמו"ר. הוא ניגש אליו ומבקש ממנו: "אנא ממך, בני חולה. אין אני יודע, כיצד להשיג את הרבי. אולי אתה תוכל להתקשר בשבילי ולבקש ברכה לרפואה בעבור בני?". הלה הסכים בחפץ לב, והוא מתקשר בו במקום לרבי.

לאחר דקות אחדות שבמהלכן משוחח המקורב עם הרבי, ביקש הצדיק לדבר עם האב. במשך השיחה ניתן לראות את פני האב מביעות תמיהה. כשסיים, שאל המקורב: "מה רצה הרבי?". הלה השיב: "מעבר לברכה שבירך את בני, הרב אמר שצריך לנתח. אני לא מבין, על מה הוא מדבר. הרופאים כלל וכלל לא העלו אפילו את הנושא. מה אני אמור לעשות? לפנות לרופאים ולספר להם, שהרבי אמר לנתח?! הרי הם ילעגו לי". החסיד שהיה עסקן בכיר ומתוקף תפקידו הכיר את מערך הרפואה על בוריו וכן את רופאיו, אמר לאב: "אני אדאג לכך". ואכן, עד מהרה נכנס הילד לחדר ניתוח כשהאב ממלמל פרקי תהילים... אחרי הניתוח יוצא אחד הרופאים בפנים חיוורות, והוא מחפש את אבי הילד: "אני לא יודע מה לומר לך", הוא אומר בהתרגשות, אוזח את שתי ידיו ובענענע אותן ושואל: "תגיד לי, מי זה הרבי הזה? היכן הוא נמצא?". "בשוויץ", משיב אביו של הילד. "איך זה יתכן?" שואל הרופא נדהם ותמה כולו, "הרבי הזה נמצא בשוויץ ורואה מה קורה בגופו של הילד- דברים, שאנחנו הרופאים שנמצאים כאן, לא ידענו?!". לרגע הוא מחריש, ואז מסיים: "דע לך, הניתוח הזה הציל את חייו של הילד!". ברגע האחרון חיי הילד ניצלו בזכות הרבי.

○ **יפר המשמש בקודש הגה"ח רבי ישראל הלוי זילברשלג זצ"ל** - הרבנית טורק ע"ה הייתה באה לפרקים אפילו כמה פעמים בשבוע, ומביאה אשה צעירה, או אברך, אל הרבי ליטול ברכה, אם בעניין פרנסה או ילדים, או בעיות אחרות המזדמנות, כדי שיושעו ותשרור השלום בביתם. אירע שהיא באה וביקשה לכתוב קוויטל עבור אשה תימנית, ואחר שסיימתי לכתוב, פונה היא ואומרת לי: "ידוע לכם בשביל מי מיועד הקוויטל?" כשעניתי בשלילה, המשיכה: "זה עבור אשה צעירה אשר לפני שנה הייתי עמה אצל הרבי. שמונה שנים מהחתונה לא היו לה ילדים, וכתוצאה מכך נפגע שלום הבית. נודעתי על כך ונטלתי את העניין לידי, והבאתי את האשה אל הרבי להתברך בפרי בטן. לפני שבועיים", מסיימת הרבנית טורק, "ערך הזוג ברית לבנם הבכור! כל הבית האיר וקם לתחיה!"

ל כל תלמיד ותלמיד התייחס כאילו היה בנו יחידו. אחד מתלמידיו סיפר, כי פעם אחת לאחר תפילת שחרית קרא לו ראש-הישיבה והוא, כמובן, הלך עימו. הוא צעד יחד איתו וכשכולו תווה - לאן?! אולם לשאול את ראש-הישיבה, זאת לא העיז. והנה להפתעתו המרובה הם הגיעו לחנות המכולת המקומית. התלמיד נכנס אחרי ראש-הישיבה.

והנה, פונה ראש-הישיבה אל בעל החנות ומצביע על תלמידו ואומר: "בחור זה זקוק לחיזוק ולשיפור התזונה, לפיכך אבקש לאפשר לו לרכוש חמאה, גבינה וכדומה ולנכות זאת מחשבוני!". הבחור, שידע את מצבו הדחוק של ראש הישיבה, נמנע מלקנות על חשבונו. כעבור מספר שבועות קרא לו ראש הישיבה וגער בו: "ביררתי אצל בעל המכולת, והוא אמר לי, שאינך קונה מאומה. מדוע? אתה עמל ליגע בתורה, ועליך לחזק את גופך!". כך דאג הרבי, לכל בחור ובחור כאלו היה בנו הפרט.

○ יפר הרה"ג ר' ישראל ארנסטר שליט"א, נכד רבינו, ששמע את הסיפור מפי בעל המעשה: אברך שהגיע מארצות הברית לנישואי הרב משה מרדכי כץ שליט"א, נכד רבינו. ביום החופה הודיעו טלפונית שבתו לא חשה בטוב, הוחשה לבדיקות ומצאו ל"ע גידול במוחה. מיהר להזכירה לפני רבינו ונענה: "הרופא לא יודע מה הוא שח. התקשר הביתה ותודיע זאת בשמי!" התקשר ובישר, וסיפרו לו שבינתיים היו אצל רופא נוסף, ואישר את הממצא. מיהר ונכנס שוב, סיפר שרופא נוסף מאשר את הממצאים. רבינו לא התפעל: "עוד אחד שאינו יודע". ערכו בדיקות חוזרות, ולא מצאו זכר לגידול. אותו אברך שומר ברשותו את כל המסמכים והבדיקות עם הגידול – ובלעדיו...

○ יפר הרב יהודה כהן מחסידי ויז'ניץ סיפור שבדידו הווה עובדה ויש בו כדי ללמדנו עד כמה יש בכוחה של הצדקה להגן בעדנו: לטובת הקמת מוסדות ויז'ניץ ולמען זיכוי הרבים אני ועוד מספר אברכים בסימו של יום הולכים ומתרימים. באחד הימים הגעתי לביתו של מר יעקב. א. (השם המלא שמור במערכת) ולאחר שהסברתי במלים ספורות את מטרתי הלה הוציא מכיסו סכום מסויים למען הקמת מוסדות התורה.

בחודש תמוז ה'תשע"ב במוצ"ש בשעת חצות לערך מכשיר הנייד שברשותי מצלצל. אין זו שעה סטנדרטית בה אני מקבל שיחות. עניתי לשיחה, בצד השני הזדהה מר יעקב ובקול בכי ואנחה ביקש: "אנא, עשה כל מה שביכולתך. אני בבית-הרפואה קפלן במחלקת טיפול נמרץ בגין בני אליה". ולא יכל להירגע במשך דקות ארוכות בקול חנוק מדמעות. לאחר מכן סיפר מה שהתרחש: "בסעודה שלישיית התארחנו אצל משפחה מסוימת. לאותה משפחה יש בריכה. בני אליה בן הארבע היה עימי אולם לצערי נעלם מעיניי. לאחר מכן רצנו כדי לחפשו ואז גיליתי לתדהמתי כי הלה נפל לבריכה והתברר לאחר מכן כי במשך כחמש דקות שכב על הקרקעית לאחר שטבע. הוצאנו אותו ומיד הזעקנו אמבולנס לבית-הרפואה בקפלן. כרגע בני נמצא במצב קשה ביותר והרופאים למעשה התייאשו מאחר ודקות ארוכות לא הגיע חמצן למח. הם אמרו כי גם אם יתרחש נס ובני יתעורר- לבטח כבר נגרם הנזק בגזע המח ומצבו יהיה קשה ביותר מבחינה גופנית ותפקודית..."

סיפורו זעזע אותי וניסיתי להרגיעו. אמרתי לו שלא ידאג ובעז"ה התשועה תגיע. אני משמש כמלמד בת"ת בוֹיִזְ'ניץ. למחרת בבוקר עברתי בין הכיתות וסיפרתי לילדים את הסיפור וביקשתי שיתפללו ויגידו תהילים. כתבתי את שמו של הילד על הלוח: 'אליה בן רבקה'. ובמשך יומיים הילדים קראו תהילים לרפואתו. והייתי בקשר טלפוני עם מר יעקב באשר למצב בנו. בנוסף העברתי את שמו לאדמו"ר רבי מנחם מנדל הגר (בנו הצעיר של האדמו"ר הקודם מוֹיִזְ'ניץ, בעל 'ישועות משה' אשר הוא ואחיו הגדול ר' ישראל משמשים כאדמו"רים) והוא אמר שיתפלל לשלום הילד.

ביום שני התקשר אליי מיודענו וסיפר כי הרופאים אמרו לו כי חלה תזוזה חיובית באשר למצב בנו. הוא החל להתעורר ואף פקח את עיניו. ביום רביעי האב שלא זז מליד מיטת בנו הביט בעיניו ושאלו: "אתה רוצה אולי סוכריה?" - ולתדהמת כל הסובבים הבן הנהן בראשו לחיוב. באותו רגע הרופא שנכח בחדר הביט באב בעיניים דומעות ואמר: "דע לך, התחולל לך נס רפואי! קיבלת את בנך במתנה! לאור העובדה שהגיב בצלילות דעת לשאלתך- ניכר שלא נגרם נזק מוחי!". שבוע לאחר מכן שוחרר לביתו כשהוא בריא ושלם. וכאן מוסיף ר' יהודה ואומר: "האדמו"ר הקודם הבטיח (רבינו, הגאון בעל 'ישועות משה') ואמר- מי ששותף איתי (בתרומות להקמת המוסדות הקדושים)- אני נמצא איתו! הוא לא לבד!". רואים אנו כי גדולים צדיקים בפטירתם יותר מחייהם ויכולים לעזור שם למעלה... וישועות רבות זכו לראות האנשים השותפים בתמיכתם. למעוניינים להיות שותפים בהקמת מוסדות ויז'ניץ ולזכות בשותפות עם האדמו"ר בעל 'ישועות משה' נא לפנות לר' יהודה 052-7622663

הרב יואל סירקיש זצ"ל הידוע בכינויו ב"ח (בית-חדש): נולד בשנת ה'שכ"א (1561) בלובלין. בילדותו שקד על לימוד התורה מתוך דוחק ועוני. בהיותו צעיר כיהן כרב בערים: בלובמלא, בלז, לוקוב, מז'בוז', ופרוז'ני וקראקא. יסד ישיבות בכל מקומות כהונתו אליהן נהרו מאות תלמידים. התנהג בעושר ורבים מתלמידיו היו מאוכלי שולחנו. מכל הקהילות שלחו לו כסף רב כדי שיוכל להנהיג את ישיבתו ברווח. התנגד לדרך הלימוד בפלפול וחיידוד ולמורים הוראות עפ"י השולחן ערוך לבד ללא ידיעת המקורות. חייב את לימוד הקבלה.

כתב על הטור את חידושי שנקראו "בית חדש". מטרתו הייתה לבאר את הטור, ולהשלים את מה שהניח מן בית יוסף, ולא האריך בסוגיות התלמוד. לאחר שסיים לכתוב את חיבורו, פנה לנגיד שיסייע בהדפסת החיבור. הנגיד סירב ולאחר שהרב לחץ עליו, גילה שבעל "המגלה עמוקות" הודיע לו **בחלום שהדפסת הספר עלולה לעלות בחייו של הב"ח**. ר' יואל עמד על כך שחיבורו יודפס, אך את הכרך האחרון לא זכה לראות יוצא מבית הדפוס והתבקש לבית-עולמו. הרביץ תורה בישראל 40 שנים והעמיד הרבה תלמידים ומהם גדולי הדור. נפטר ב-כ' אדר ה'ת (1640). ציונו בקראקא שבפולין. חי כ-79 שנה. בספרו 'שם הגדולים' כתב החיד"א שכאשר רבינו עלה לשמים כרוז קרא: "**פנו מקום לר' יואל מקראקא**". כל מי שהיה בד' אמותיו בעת שהיה לומד נרפא מחוליו. **מרבתינו:** אביו, ר' שמואל יפה. ר' ליבוש'ס מלובלין (רבו של בעל השל"ה). ר' הירש שור (תלמידו המובהק של הרמ"א). ר' פייבוש (ראש הישיבה ואב"ד בקראקוב). **בניו:** ר' יהודה לייב (דיין בקרקוב ואב"ד בהנשטיין) ור' שמואל צבי הירש (אב"ד בפינטשוב). **חתניו:** ר' דוד הלוי סגל (הט"ז), ר' יהודה זעלקי מזי"א אשכנזי (דיין בקרקוב). **מתלמידינו:** ר' מנחם מנדל קרכמל (בעל שו"ת צמח צדק), ר' צבי הירש קלויזנר (אב"ד בלובוב ולובלין), ר' גרשון אשכנזי (מחבר 'עבודת הגרשוני'). **מספריו:** **בית חדש • משיב דבר** - פירוש על רות • פירוש התפילה עפ"י קבלה • ביאור על פרדס רימונים • חידושים על התלמוד שמובאים בב"ח • חיבור על הש"ע שהתחיל לסדר כפי דבריו בב"ח או"ח • הגהות הב"ח: על ש"ס • שו"ת הב"ח.

לרבנו יואל היה תלמיד, עשיר ובעל צדקה, והיה מדריכו בהלכות נתינת הצדקה, והיו כל מעשי צדקותיו הן בגופו והן בממונו נעשים על פי רבו. יום אחד בא אדם לפני הגאון וסיפר: "מזה עשרות שנים חוכר אני את בית המזיגה מאדון הכפר ומתפרנס בכבוד, ועתה בא יהודי להשיג את גבולי ומפציר בפריץ יום-יום, ומבטיחו להעלות את דמי החכירה, ואני אנה אני בא!". ענה הרב: "**לך לפלוני הגביר, ובקשו בשמי גמילות חסד בגופו, גדול כבודו בעיני הפריץ ולבטח יאות לבקשתו שלא לנשל אותך ממקומך**". מיד שם המוזג פעמיו לבית הגביר, וביקשו בשם הרב שיושעו מצרתו. שמע העשיר והבטיח לעשות מבוקשו. אך המוזג לא הסתפק בהבטחה והפציר בו שימרה לשוחח עם הפריץ. או אז התנצל העשיר ואמר: "**לא אוכל למלא מבוקשך כעת, כי עליי לצאת עוד מעט ליריד הגדול בלייפציג הנערך אחת לשנה. זמנו עובר, ואם לא אשתתף בו אפסיד הון רב!**"

חשכו עיניו של המוזג, וקרא: "**אם כך, אנה אני בא! משיג הגבול מגיע לפריץ מדי יום ומרבה עליו דברים, היום או מחר יטה את לבבו, ואז לא נוכל לעשות דברו!**". החל הגביר לחזק את לבו באמונה וביטחון: "הרי הובטחנו שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ולא תועיל אף תחבולה לפגוע בפרנסתו הקצובה. **התחזק באמונה, והריני מבטיח לך כי בשובי מן היריד לא אסור לביתי בטרם אכנס לפריץ, ובעזרת ה' אהיה שליח נאמן לטובתך!**". מששמע כך המוזג, נתרצה, שב לביתו וסיפר לאשתו על הבטחת העשיר שהפיחה תקווה בלבבו. אבל האישה לא מצאה ניחומים בדבריו, ופרצה בבכי מר והאשימתו שהוא, ורק הוא, אשם בכל מה שקרה. אילו אחר היה בא אל העשיר, לא היה מקבל את הדחייה, ולא היה מסתפק בפתגמי ביטחון. וכך עברו עליהם ימי בכי ומריבה, קדרות ועצב. אך יום רדף יום, ויריד לייפציג ננעל. **העשיר קיים הבטחתו ובדרכו לביתו סר למעונו של הפריץ, שוחח עימו, ואכן דבריו עשו פירות. הפריץ קרא למוזג וחיידש עימו את החוזה לעשר שנים נוספות.**

שנים חלפו, והעשיר נפטר לבית עולמו. כבוד גדול עשו לו במותו, וספדוהו כהלכה כיהא לגביר רב חסד ובעל צדקה. כעבור ימים מספר בא בחלום אל רבו, בעל ר' יואל ואמר: "באתי, מורי ורבי, לספר לך איך קיבלו את פניי במרום, למען תפרסם את הדברים: בבואי, מצאתי כמה נשמות מחכות לדין, ביניהן שתיים שהכרתים בעולם התחתון, שני קצבים שפשעו במלאכתם והאכילו טריפות לעם השם. האחד בא לפניך בחיים, התוודה על עונו וקיבל תיקון תשובה, והשני לא התחרט ומת מות רשע. הקצב הרשע בא על עונשו והשליכוהו למעמקי שאול. ואילו את הקצב בעל התשובה הובילו מלאכי רחמים להיכל בעלי תשובה בתופים ובמחולות כאשר למראשותיו כתר המאיר באור יקרות ועליו חקוקות המילים: "צדיק גמור".

לאחר מכן נקראתי להתייצב לפני פמליה של מעלה. רעדתי כולי מפחד, אבל כל מעשי הצדקה והמצוות שקיימתי והתורה שלמדתי, כולם באו והעידו לזכותי ויצאתי זכאי בדין, ומלאכי שלום קדמוני והוליוני בקול שירה להיכל בגן עדן. השערים נפתחו לפני, וניחוח גן העדן פרץ בעדם, קורת רוח כזו, שאין דוגמתה בעולם התחתון! **ביקשתי להתקדם ולהיכנס בשערי האורה - והנה מלאך בא וחסם את הכניסה!**

שאלתי: "מי אתה ומה עשיתי לך שאתה סוגר את הדלת בפניי?" וענה: "**אני המלאך שנברא ממצוות גמילות החסד שעשית עם המוזג, כששכנעת את הפריץ להאריך את חכירתו בעשר שנים!**". תמהתי: "אם מלאך של מצווה מדוע תעמוד לי לשתן? הזה שכרי על כך שבטרם שבתי לביתי סרתי אל הפריץ והצלתי משפחה מישראל?"

והמלאך ענה: "אמת שעשית לו טובה עצומה, ושכרה ממתין בגן העדן. אבל אינך יודע כמה דמעות נשפכו בגללך בטרם באה הישועה, בעוד אתה שוה ביריד. דע לך, שדבר אינו נאבד, וכל דמעה תובעת עונש, כל התמהמהות תובעת גמול!". הצטדקתי ואמרתי כי לא בזדון עשיתי, אלא כדי להציל את כספי, שהרי לא ניתן לדחות את ימי היריד. אבל דבר לא הועיל, המלאך חסם את הכניסה לגן העדן, וישבתי שם כמספר הימים, השעות והרגעים אשר שהיתי ביריד. ריח גן העדן עילף את נפשי, ואין לשער את צערי בכל רגע ורגע בו כלתה נפשי להגיע למקום מנוחתי אשר מנגד אראהו ושמה לא אבוא עד כלות המועד". כינס בעל הבית-חדש את בני עדתו, וסח לפניהם את הדברים לאמור: "**הביטו וראו עד כמה יש להיות זריזים לדבר מצווה, לחוש ולא להתמהמה לעשותה**".

הגאון רבי משה לאנדינסקי זצ"ל - נולד בעיירה קנישין הסמוכה לביאליסטוק בשנת ה'תרכ"ב (1862). עוד בילדותו הפליא כל רואיו ומכיריו בזכרונו הבלתי טבעי וראו בו שעתיד לגדולות. בצעירותו למד תקופה קצרה בעיר מולדתו ולאחר מכן עבר ללמוד ברזנאי. שם נודע לאחד מבני העלייה המועטים שזכו לכותרה של תורה. לאחר נישואיו נמנה עם אברכי כולל ברודסקי בוולוז'ין. שם למד כשמונה שנים, כאשר בשלוש השנים הראשונות לא עזב את המקום, ולא התראה אפילו עם אשתו ובתו הקטנה. התפרסם לבקי וגאון בישיבת וולוז'ין.

בשנת ה'תר"ס (1900) נקרא על ידי ה'חפץ חיים' לכהן כראש הישיבה בישיבתו בראדין. כעבור שנים אחדות מונה לצדו הרב נפתלי טרופ. במשך זמן זה אף ערך רבינו לחפץ חיים אחדים מספריו. בתקופת מלחמת העולם הראשונה, לאחר שהרוסים נסוגו והצבא הגרמני התקרב לראדין, התקבלה החלטה שהישיבה תתפצל לשתיים, חלק אחד יישאר בראדין והשני ינוע לתוך רוסיה. רבינו ומעט מהתלמידים נותרו בראדין. בשנת ה'תרפ"א (1921) שבו הגולים לראדין. לאחר פטירת ה'חפץ חיים' הורע מצבה הכלכלי של הישיבה ורבינו נאלץ לנסוע ללונדון כדי לגייס כסף להחזקת הישיבה. נפטר ב-כ' באדר ב' ה'תרצ"צ (1938). חי כ-76 שנים. ציונו בראדין.

אביו: ר' דוד. **אמו:** מרת צביה. **אשתו:** מרת רחל (בת הגביר ר' ישראל נימן מקנישין - נישא בהיותו כבן 22 שנים). **מרבתי:** ר' שבתאי וולך (גאב"ד בעיר רזנאי), ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין). **ילדיו:** מרת צירל (נישאה לר' אברהם ישראל משה סלומון- מיסד וראש בית אולפנא ללימוד הירושלמי בירושלים), ר' נחמן דוד (מייסד הישיבה הגדולה בגייטסהד שבאנגליה, מספר שנים כיהן שם כראש הישיבה, ולאחר מכן עבר לניו יורק, שם כיהן בישיבת חפץ חיים), מרת דאבא (נישאה לר' אברהם סחרוב הי"ד- נרצח בשואה, אב"ד טראבי פלך וילנא), מרת פריידא (נישאה לר' זלמן פליטניק, גאב"ד ליברפול), ר' אלכסנדר זיסקינד מווקשנה הי"ד (נרצח בשואה), ר' מרדכי (רב בנובופהוסט שבפולין, באמריקה, ולאחר מכן שימש כר"מ ומנהל ישיבת חפץ חיים בניו יורק). **מספריו:** •בשבילי ראדין – על הישיבה בראדין ותולדות חייו של הרב לאנדינסקי (נכתב ע"י ר' מנחם מנדל).

בהיותו בחור בישיבת וולוז'ין למד בישיבה שלוש שנים רצופות בלא שבא לביתו אפילו פעם אחת. לאחר זמן זה, לקראת חג הפסח נסע לביתו, הוריו התרגשו מאוד מביקורו של בנם לאחר פרק זמן זה שלא ראו אותו. לאחר קבלת הפנים ודרישות השלום, התעניין אביו בקורות אותו בישיבה, "איך אתה לומד? האם יש לך חברותות?" שאל. "חברותות, אין לי", ענה הבן, "יש לי רק חברותא אחת!".

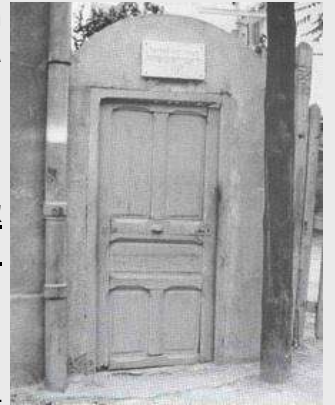
"מדוע רק חברותא אחת? וכי לא מצאת עוד חברים שילמדו איתך?" תמה האב המודאג, "לא היה לי צורך ביותר מחברותא אחת" הסביר. "ביום הראשון ללימודי בישיבה קבעתי חברותא בסדר בוקר, וב"ה למדנו טוב. המשכנו גם ללמוד אחר הצהריים, וכיוון שהלימוד איתו היה כל כך מתאים וטוב, המשכנו גם ללמוד בערב ובליילה, וכך אנחנו לומדים כל יום כחמש עשרה שעות, וב"ה ההצלחה מאירה לנו פנים עד שלא היה צורך להחליף את החברותא במשך כל שלושת השנים". "איך קוראים לחברותא המוצלח הזה?" התעניין האב, "אינני יודע", ענה הבן, "מה? שלוש שנים אתם לומדים יחד, ואיך יודע את שמו?!". והלה ענה בתמימות ופשטות: "לא היה לי מתי לשאול אותו, כל דקה שהייתה לנו ניצלנו ללימוד, ובדקה הזו שהייתי שואל אותו, במקום זה - פשוט למדנו. אבל", המשיך הבן בתמימותו – "אם חשוב לאבא לדעת איך קוראים לו, כשאגיע לישיבה אשאל אותו ואשלח לאבא את שמו במכתב", ענה לו האב: "אין זה חשוב כלל, רק שאלתי כדרכם של בני אדם".

אחד מתלמידי ישיבת ראדין, שח בפני ראש הישיבה (רבינו) את מועקת לבו, על כך שאינו מצליח להירדם בלילות, ובעלותו על משכבו, השינה ממנו והלאה. שאלו ר' משה: 'כמה זמן עובר מאז עלותך על יצועך עד שאתה נרדם?' - "בין עשרים דקות למחצית השעה", ענה התלמיד. "אם כן", הגיב הצדיק, "אשריך וטוב לך, בפרק זמן כזה, אתה מסוגל לחזור בעל פה על כעשרים דפי גמרא!".

לאחר שרבינו התאלמן מאשתו, זכיתי ללון עמו בביתו. המראה שנתגלה לעיני היה מפליא. נוכחתי לראות, שאצל רבינו, הכל היה שווה להתמדת התורה אין הבדל היכן הוא לומד, ליד השולחן, או ליד המיטה. בעלותו על יצועו, המשיך פיו לשנן משניות וגמרות כסדר. למד במיטתו מתוך זכרונו, ונדמה כאילו ספר פתוח לפניו והוא לומד מתוכו. לפעמים אירע שמילה נשמטה מזכרונו, או אז, קם וניגש לארון הספרים, פתח את הגמרא והשלים את המילה החסרה, וחזר למיטתו, כשהוא ממשיך לגרוס ולשנן, עד שתקפתו שינה. (לילות כימים)

תורת ה' שכנה בלבו של רבינו. ידענות מופלאה הייתה לו בכל התורה כולה. פעם אחת הוא נסע עם עגלון לכיוון ראדין, ובדרך עסק במה שאהבה נפשו, לימוד התורה. כיוון שלא היו עמו ספרים – חזר על משניות בעל פה. לפתע, כשהיה באמצע סדר נזיקין נעצר במשנה אחת, הוא לא ידע כיצד להמשיך, מילה אחת הייתה חסרה לו. לאחר מספר דקות הם נעצרו ליד אכסניה. רבינו ירד מהעגלה ורץ במהירות אל בעל האכסניה, שהיה יהודי, ושאל אותו אם יש לו משניות סדר נזיקין, "כן" השיב הלה, "במקרה, זהו הכרך היחיד שיש לי משישה סדרי משנה", לקח רבינו את המשניות, ומצא את המילה שהייתה חסרה לו בשטף לימודו. הוא המשיך בלימוד המשניות בעל פה, ותיכף ומיד יצא אל הכרכה כדי להמשיך בבניסעה.

בהגיעו לראדין, סיפר ל'חפץ חיים' את אשר קרהו, ואת פרשת הניסים הגדולים בהמציא לו הקב"ה בעל אכסניה יהודי, שהכרך היחיד מהשישה סדרי משנה שהיה לו, היה סדר נזיקין. שמע ה'חפץ חיים' את דבריו כשראשו כפוף, כדרכו בקודש, והחל למלמל לעצמו "ר' משה, בעולם האמת אין בעל אכסניה שם - אם באים ויודעים את המשניות אז יודעים, ואם לא יודעים - אף אחד לא ייתן לך משניות להסתכל בהם, אף אחד לא יתן אותך, אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!".

הגאון רבי אברהם בן מוסא זצ"ל: נולד בתיטואן (מרוקו הספרדית) בשנת ה'ת"כ (1660). **גאון בנגלה ובתורת הנסתר.** היה עני מרוד כל חייו. פעל רבות להפצת קבלת האריז"ל. **מלומד בניסים.** נודע כאיש קדוש וטהור. לא אחת השתמש בשמות קדושים על מנת לסייע לבני עמו ולקהילות אשר נרדפו ע"י מלכת מרוקו, אך לאחר שבוטלו גזרותיה, חשש פן יתגלו מעשיו והיגר עם אשתו לטוניס. נפטר ב-כ"א אדר ה'תק"א (1741). חי כ-81 שנים. ציונו בטוניס.

אביו: ר' שלמה. **מרבתינו:** ר' יעקב מארג'. **מספריו:** **ימנחת סוטה** **יאוצרות החיים** **מפיוטיו:** נרדי נתן ריחו, שיר ידידות, ביום צאתי ממצרים (את פיוטיו התאים ללחנים של שירים עבריים קודמים).

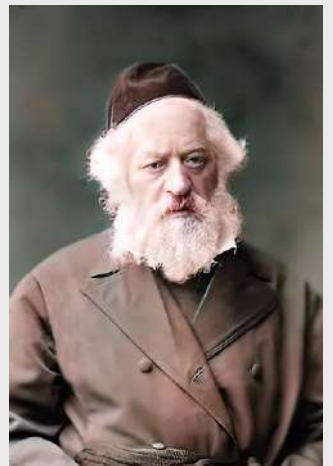
תחילה התגורר במדינת מרוקו. באותה תקופה שלט בעיר "שריף" (מנהיג רוחני של המוסלמים) שונא ישראל, שתמיד חיפש אמתלא להצר ליהודים. לר' אברהם היה שכן יהודי ירא שמים ובעל לב טוב. בשעת בוקר אחד עבר האיש בלא כוונה בשטח חצרו של השריף, קם בעל הבית והרג את היהודי.

כששמעה אמו של רבינו על רציחתו של השכן היהודי, נעצבה אל ליבה והחלה לבכות, באותו רגע חזר בנה אברהם מהתלמוד תורה, והוא היהודי. ישב ר' אברהם בביתו וכתב שם קדוש על פיסת נייר, ולאחר מכן הלך לשוק וקנה שם מחרוזות של חרוזים מסוגים שונים, והתהלך ליד בית השריף, בהכריזו בקול רם, שברשותו חרוזים למכירה. יצאה המשרתת של השריף ואמרה מתוך דאגה: 'יהודי אל תעבור בדרך זו, כי השריף עלול להורגך כפי שעשה אתמול'. בדיוק לזה ציפה ר' אברהם. משראה כי לב טוב יש למשרתת, נתן לה בתור תשורה על דאגתה את אחת משרשרות החרוזים שבידו. כשהבחין, כי היא מתבוננת בהם בהתפעלות, אמר לה: **"אם תיקחי את הפתק הזה ותזרקי לבאר המים של אדונך- אתן לך את כל החרוזים במתנה"**. הסכימה 'לעסקה', לקחה את פיסת הנייר וזרקה אותה לבאר המים, ובתמורה קיבלה את החרוזים. באותו זמן היו בבית השריף כשבעים נפש שכללו את בניו, נכדיו ומשרתיו. **בארוחה הבאה שתו כולם מים, שנשאבו מבאר המים עם הפתק, ועל אתר כולם נפטרו.** למלך היה הרגל קבוע, הוא לא היה יוצא מביתו לפני שבא השריף לברכו. באותו יום שמת השריף והמלך ראה שהוא מתמהמה לבוא, שיגר לביתו שניים מעבדיו. לאחר בירור שעשו, התחווה להם התמונה: השריף ובניו ביתו ללא רוח חיים. שבו השליחים וסיפרו למלכם על המראה המוזר, שהתגלה לעיניהם. המלך כינס מיד את כל שריו ויועציו על מנת להתייעץ איתם כיצד לחקור מקרה מוזר זה. ולאחר שעות רבות של דיונים עקרים, הגיעו למסקנה, כי עניין מסובך זה, רק חכמי היהודים יודעים לפותרו.

שלח המלך לקרוא לרבים של היהודים וביקשו לברר, מי האשם במות השריף ובניו. הרב, שהופתע מכל העניין, ביקש ארכה של שלושים יום כדי לברר את העניין. המלך הסכים והרב חזר למקומו. משנכנס הרב לביהמ"ד, הגיעו ר' אברהם וחבריו ללמוד אצלו, וראו אותו דואג. ר' אברהם שכבר שמע על זימון הרב למלך, הבין כי הוטל על הרב לפענח את עניין מות השריף, וע"כ ניגש לרב וסיפר בסתר את השתלשלות העניינים. התפעל הרב מגודל חכמתו של תלמידו הצעיר, אולם הורה לו כי עליו לעבור למדינה אחרת, מחשש שמא יתגלה מי האשם האמיתי במות השריף, וגם מצד העובדה שהיה ר' אברהם צריך להתייעץ עם הרב, וכבר אמרו חכמים "כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה", לכן הורה לו, שיקבל על עצמו גלות, ועונו יכופר. משקיבל רבינו על עצמו את מצוות רבו, מסר לו הרב סכום כסף להוצאות הדרך שיספיק לו להגיע עם אמו לטוניס, ונפרד ממנו לשלום. לאחר מכן ניגש הרב למלך, ואמר לו כי לאחר שחקר ודרש היטב בעניין, נראה לו, כי **המקרה אירע כתוצאה מתנור החימום שהיה בביתו של השריף.** המלך, ששמע השערה זו גם משריו ויועציו, קיבל את הדברים כמו שהם, ולא המשיך לחקור עוד. **ר' אברהם המשיך לגדול בתורה בתוניס, והתפרסם שם כאחד החכמים המקובלים הגדולים.**

מסופר על מלכת מרוקו כי מרשעת הייתה, והיהודים היו בעיניה כקוצים. בכל יום היית מסיתה את המלך כנגד היהודים. כאשר שמע ההכפשות נשמע, קבלו בני הקהילה בפני רבם, ר' אברהם בן מוסא. עשה הרב מה שעשה, **וכל מאכל שביקשה המלכה להכניס לפיה הדיף ריח צחנה עד שאי אפשר היה לעמוד בקרבתה.** הבינה המלכה מה מקור אסונה, והרב נאלץ לברוח לטוניס הסמוכה. כאשר הגיעו הרב ורעייתו לעיר, שכר חדר באכסניה ויצא העירה. בדרכו פגש ביהודי. שאלו הרב על חכמי העיר וראשיה. ענה לו הלה: "הערב נערכת חתונה מפוארת של אחד מבני העשירים, ומובטח, שכל אנשי הקהילה ישתתפו בה. יבוא מר, ויכיר את רבניה ונכבדיה של הקהילה". הודה הרב על עצתו ושאל לכתובתו של בעל השמחה. בהגיעו, מצא את השער פתוח לרווחה, השולחנות ערוכים. בעלי השמחה והאורחים טרם הגיעו. ישב הצדיק ליד אחד השולחנות וביקש לפוש מעט מטורח הדרך. כעבור שעה קלה החלו האורחים להגיע ובעלי השמחה קידמו את פניהם והושיבו במקומותיהם. או אז הבחין בעל הבית ופנה אל המחנת ושאל: "כלום איש זה מקרובי משפחתך?", ענה לו הלה: "אינני מכירו". "אף אני איני מכירו", השיב בעל הבית והוסיף באומרו: **"הלך עני הוא זה שנקלע לשמחתנו, אולם בבגדיו הוא מבייש את החתונה"**. מילים אלו הוסיף בקול רם, עד כי נדמה שכל האורחים שמעו זאת. הם הביטו בהלך הזר. ר' אברהם קם בקרי אף ועזב את המקום בלא אומר ודברים.

פנה בעל הבית אל המטבח להביא תקרובת לאורחים. **לפתע חש, כי הוכה בסנוורים ואינו יכול אף לפתוח את עיניו. בתחילה חשב כי מדובר בסחרחורת קלה. אך בחלוף עוד מספר דקות נתבדה. הוא אינו יכול לראות מאומה, הוא הפך לעיוור.** המחנות, שהבחין כי חלף זמן רב והתקרובת טרם הגיעה לשולחן, החליט לגשת למטבח. מה הופתע למצוא את בעל הבית בוכה. כאשר שאלו מה קרה, השיבו כי מאור עיניו ניטל ממנו ואינו מבין בשל מי הצרה. חשב חותנו ואמר: "חוששני, שנענשת על שפגעת בכבוד האורח הזר. אולי הוא תלמיד חכם, והקב"ה תבע את עלבוננו מידך". החלו לחפשו, אך הוא נעלם ואיננו. שאלו עליו, ואיש לא הכירו! לבסוף אמר אחד האורחים, שנדמה לו כי פגש באורח זה ברחוב פלוני, ויעצו להגיע לחתונה. מיהרו לשם ושאלו עליו. הפנו אותם אל האכסניה שבה נמצא. נקשו על הדלת. הרבנית יצאה באומרה: "הרב ישן, עייף הוא מטורח הדרך". הבינו, כי אכן מדובר ברב, תלמיד חכם. "אנא ממך", פנו אליה בלשון תחנונים, "אנו מבקשים ממך בכל לשון של בקשה כי תעירי אותו. העניין אינו סובל דיחוי". נגשה אל הרב, ואמרה לו: "אנשים עומדים בחוץ ומבקשים לשוחח עימך". ענה בעלה: **"מה הוא רוצה, הרי כבר הסתמאו עיניו. כלום לא די לו בכך?"**. נחרדה אשתו והפצירה בו: "אנא, קום ושמע מה בפייהם". הרב הסכים, והם נכנסו לחדרו. נפל בעל הבית העיוור בבכי ובתחנונים והעתיר, כי הרב יסכים וימחל לו, על אשר לא ידע על כבוד מעלתו. **"לא על כבודי הקפדתי"**, השיב הרב, **"אלא על כך, שאתה דן את האדם לפי בגדיו וחיצוניותו.** שאתה עובר על דברי רבותינו: "אל תהי בז לכל אדם". אם תבטיח נאמנה, כי מהיום והלאה תכבד כל אדם, עני כעשיר, ותאכיל כל רעב ותארח כל אדם, אתפלל לפני הקב"ה כי יפקח עיניך ותשוב לראות כבראשונה. על אתר הבטיח בעל השמחה, ור' אברהם העביר את ידו על עיניו באומרו: "סר עוונך וחסאתך תכופר". **מיד באותו רגע שבה אליו ראייתו, ואז חזרו אל מסיבת החתונה - ושמו של ר' אברהם בן מוסא הפך נערץ וקדוש.**

הגאון הרב יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל - נולד בשנת ה'תקע"ז (1817) בעיירה ראש (בלרוס). בשנת ה'תקצ"ז (1837) בטרם מלאו לו עשרים שנים, התמנה לשמש רב בעיר קטנה זבלין. בשנת ה'תקצ"ט (1839) החל לשמש כרב בעיר ברזה. בשנת ה'תר"ז (1847) נבחר לרב בנסביז', ובשנת ה'תרי"א (1851) שימש כרב בעיר נוברדוק. ומשנת ה'תרכ"ד (1864) החל לשמש כאב"ד בקובנה. שם יסד את ישיבת הפרושים. גאון אדיר. מגדולי האחרונים. נחשב לפוסק מומחה ורבנים רבים פנו אליו בשאלותיהם, היה הרב הצעיר בין ועד הרבנים שהתעמקו בהנהגת הישיבה מוולאז'ין.

רבינו יחד עם ר' ישראל סלנטר ואחרים, ארגן שתדלנות קבועה למניעת גזירות השלטון ברוסיה, ענייני כלל וענייני פרט, דברים העומדים ברומו של עולם ועניינים של מה בכך. קיבל כל אחד במאור פנים. כאשר היה צריך לבקש מעשירי קובנה טובה עבור עניי העיר- הלך בעצמו לביתם. השכין שלום בין איש לאישתו. שקידתו הייתה לשם דבר, במוצאי יום הכיפורים אכל מעט ומייד שב ללמוד בבית המדרש. לחם נגד מספר חוקים של הממשלה הרוסית. על שמו נקראו ישיבות רבות, בתי כנסת, שכונת נחלת יצחק בת"א, בית החיים, רחובות רבים. שימש כרבה של קובנה במשך 32 שנים עד פטירתו. נפטר בקובנה ב-כ"א אדר ה'תרנ"ו (1896). חי כ-79 שנים.

אביו: ר' ישראל איסר (שימש כמו"ץ). **אמו:** מרת רחל. **מרבותיו:** אביו, ר' ישראל איסר, ר' אליהו שיק, ר' בנימין דיסקין. **נשותיו:** מרת שרה רייזל (בהיותו בן 13- זוג ראשון). מרת חנה דוידסון מייזלש (נישא בהיותו כבן 66- זוג שני). **חבר תלמיד:** ר' יהושע ליב דיסקין (הרב מברסק). **ילדיו:** ר' חיים, ר' צבי הירש (שימש כדרשן בוויילנא ומילא את מקום אביו בקובנה). ר' בנימין, מרת רחל (נישאה לר' חיים סולצובסקי). **מספריו:** **יבאר יצחק** - שו"ת **ינחל יצחק** - שו"ת על חושן משפט **עין יצחק** - שו"ת **יעץ פרי** - מאמר לחיזוק לומדי התורה **מעייין יצחק**.

בילדותו למד מתוך עניות מופלגת. נקרעו לו מנעליו, וקשר אותם בחוטים, עד שנקרעו לגמרי, ולא מצא עצה לנפשו, אז נזכר הוא שגביר מסויים בעיר מחתן היום את אחד מבניו, חשב לעצמו בטח ביום זה שנפשו של אדם רחבה, אם יבקש מנעלים בוודאי יתן לילד עני. אזר הוא אומץ ופנה לאותו הגביר, אמר לו הגביר: "אם תלך לעבוד, אזי תרוויח כסף ולא תזדקק למתנת בשר ודם ותוכל לרכוש נעלים".

לימים כשנודע גאון עוזו של רבי יצחק אלחנן הגיע הרב לוויילנא בכדי להדפיס את ספרו "באר-יצחק", הגיעו כעשרים אלף איש לחלוק לרב כבוד, והדבר השאיר רושם עז עד שמושל מחוז וויילנא אסר על הרב לשוב מאחר והכבוד שהעניקו לו היה רב מן הכבוד שניתן לצאר. בין הבאים היה אותו גביר, פנה הגביר ואמר שהוא מוכן לשלם את ההוצאות, אמר לו רבי יצחק אלחנן **"איחרת את המועד!"** לתדהמת בניו סיפר לבניו את מה שקרה בצעירותו והוסיף שיתכן כי אם היה מקבל זוג נעלים, אזי היה מגיע להשגים גבוהים יותר.

כבוד הבריות היה בראש מעיינותיו, פעם אחת יצא בעיר, ועימו אחד מעסקני קובנה כדי לגבות צדקה עבור בעל בית שירד מנכסיו, ומשום שאותו בעל הבית היה ידוע בעיר ומכובד על הבריות, גמרו ביניהם להעלים את שמו מן הנותנים. בהליכתם נכנסו אצל עשיר אחד, שמובטחים היו בו שיתן להם נדבה הגונה, קיבלם העשיר בסבר פנים יפות ושאלם לפשר בואם, או אז השיבו לו למטרת בואם, "מי הוא?" שאל העשיר אשר נכנסה בו רוח סקרנות.

"אין אנו יכולים לגלות" אמר רבי רבינו, שכן אדם חשוב הוא שירד מנכסיו. העשיר אמר: "רבי, הריני נותן עשרים וחמישה רובל לצדקה ובלבד שיאמר לי לשם מי הוא בא". אולם רבינו בשלו: "אין אני יכול לגלות" ראה העשיר כך ואמר: "רבי, אני נותן לך חמישים רובל, הן סכום זה אינו דבר מועט", ורבינו בשלו. אף מאה רובל שהציע העשיר לא עמדו לו: "רבי, יודיע לי את שמו ואני מבטיח שלא אגלה לשום איש", אולם רבי יצחק לא זז מדעתו. כיוון ששמע העשיר כך, נטל רשות מהעסקן והכניס את רבינו לחדר פנימי, שם שפך העשיר את כל לבו לפני רבי יצחק אלחנן השעה דחוקה לו מאד, הוא הולך ויורד מיום ליום, והוא רצה להיכנס לרב לבקש את עזרתו, אולם חשש הוא שמא יודע הדבר לבריות, עכשיו שראה עד כמה זהיר הרב בכבודו של אדם, הוא מבקש ממנו שירחם עליו ויוציאו מצרה לרווחה.

יפר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, "פעם אחת עסקתי בעניין מסויים שבו חווה דעתו הגאון רבי יצחק אלחנן, **דעתי היתה שונה מדעתו וחלקתי על דבריו,** באותו בוקר נכנסו הבולשביקים לעיר שהייתי בה נמלטתי לבית אחד שבו התגוררה אשה אלמנה, חיפשתי ספר ללמוד בו ולא מצאתי, פניתי אל האלמנה, ושאלתי אותה אם תוכל לספק לי ספר? אז נזכרה שיש לה ספר אחד שעל אחד הארונות, שהושאר בידה לפני זמן רב ע"י מאן דהוא, נטלתי את הספר ולמרבה הפלא היה זה אחד מספריו של רבי יצחק אלחנן.

כאשר פתחתי, **נפתח הספר במקום שבו הוא דן בנושא שחלקתי עליו. מיד הבנתי שהגזירה נגזרה ועוד היום אתפס,** וכך היה עבור שעות מועטות והבולשביקים עצרוני והגלו אותי לגלות. לילה אחד אחר חדשים ארוכים של שהייה במחנה סיביר בשוכבי על דרגש העץ, ישנתי **וראיתי בחלומי את רבי יצחק אלחנן מסתכל עלי ומחייך,** משהקיצתי ניגשתי אל עורך דין שהיה שם ואמרתי לו: "ראה, היום אשתחרר!", וכך באמת היה אותו יום ערב יום הכיפורים באו ואמרו לי שאני משוחרר".

בימי חייו האחרונים, כשכבר היה במצב של תשישות ואפיסות כוחות נזכר שבכיס בגדו מונח מכתב בעניין עגונה אחת, הוא נייער באמצע הלילה התיישב במיטתו, ואמר לאחד ממקורביו, כאן בכיס בגדי מונחת עגונה אחת ויש להתירה מכבליה, הוא ביקש להגיש לו ספרים עיין בהם **"ברוך השם, היא מותרת"** דובבו שפתיו של הגאון כשפניו מוארים באור השקיעה.

הרב אלימלך וייסבלום מליז'נסק זצ"ל הידוע כבעל 'נועם אלימלך': נולד בשנת ה'תע"ז (1717) בכפר טיקטין שבפולין למשפחה בת שישה ילדים. נקרא על שם סבו. עוד בצעירותו למד את תורת הנגלה והנסתר וסיגף עצמו בתעניות. הלך בעקבות אחיו ר' זושא ללמוד אצל המגיד ממזריטש.

ערך 'גלות' במשך שמונה שנים עם אחיו הבכור ר' זושא (ר' משולם זוסיא מאניפולי) כדי לסגף את גופם ולטהר את נפשותיהם, אך מטרתם העיקרית הייתה, לזכות את בני ישראל ולהחזירם למוטב. לאחר פטירת המגיד ממזריטש מונה במקומו למנהיג תנועת החסידות. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. חילק את כל כספי הפדיונות עוד באותו יום לעניים ולא השאיר פרוטה בכיסו.** נפטר ב-כ"א אדר ה'תקמ"ז (1786) בליז'נסק. חי כ-69 שנים. בנו ר' אלעזר שימש במקומו.

סבא: ר' אלימלך (מצד האב). **אביו:** ר' אליעזר ליפא. **אמו:** מרת מירל מיריש. **נשותיו:** מרת גיטל (זיווג ראשון) מרת שפרינצא (זיווג שני). **אחיו:** ר' אברהם, ר' נתן (אב"ד סטוצין) ור' זושא. **אחיותיו:** מרת חווה, מרת עלקא. **בניו:** ר' אלעזר מליז'נסק (ממלא מקום אביו), ר' אליעזר ליפמן מחמלניק (מח"ס אורח לצדיק) ור' יעקב ממוגלניץ. **בנותיו:** מרת אסתר עטיל (נישאה לר' ישראל לייב אלבוים), מרת מירל מיריש (נישאה לר' משה אליה אלוויץ). **מרבותיו:** ר' דב בער (המגיד ממזריטש). **מתלמידיו:** ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חזקה מלובלין), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ), ר' אברהם יהושע השיל (הצדיק מאפטא), ר' אהרון לייב מפרמישלאן, ר' לוי יצחק מברדיצ'ב, ר' מנחם מנדל מרימנוב, ר' משה לייב מסאסוב, ר' נפתלי צבי הורביץ מרופשיץ, ר' מרדכי מנשכז. **מספריו:** ינעם אלימלך- ספר חסידות ע"פ פרשיות השבוע • ליקוטי שושנה

במשך שנים רבינו ואחיו ערכו גלות. במקומות רבים, שלא הכירו אותם פגעו בהם ואפילו חשדו בהם בגניבה. פעם נכנס רבינו בדרכו לבית-מרזח כדי לרוחוץ את ידיו. לשם כך פנה למטבח. בזמן ששהה שם, אפו במטבח לחם, והניחו את הכיכרות על השולחן. והנה התגנב פנימה איש נוכרי וגנב אחד מהלחמים. כשנתגלה חסרונו של הכיכר, אמרה אחת המשרתות: "בוודאי האיש העני לבוש הקרעים, שנטל את ידו, גנב את הכיכר". כששמע בעל הבית דברים אלו, רגז מאוד, וציווה על עבדו הגוי לרדוף אחר העני, לתפוס אותו ולהכותו כראוי לגנב.

העבד השיג את רבינו, והיכה מכות נמרצות. ר' אלימלך קיבל את היסורים באהבה, ולא אמר דבר, אך בשמיים לא נמחל כבודו ובאותה עת **שהעבד הכהו, פרצה דלקה בבית המרזח.** בהלה אחזה בבני הבית, והם מיהרו למלא דליי מים ולנסות ולכבות את האש, אך הלהבות התפשטו והם לא הצליחו להשתלט עליהן. **"אולי דלקה היא עונשי, ששלחתי את עבדי להכות יהודי עני, אשר ייתכן כי הוא חף מפשע",** חשב בעל בית-המרזח. הוא עלה מיד על סוסו, ורכב במהירות לעצור את העבד בדרכו אך ראה את העבד מולו והוא סיפר לו שהיכה את העבד. "היכן הוא?" שאל האדון, "ביער ממזל", השיב העבד. מיד פתח בעל הבית בדהרה לעבר היער.

ליד אחד העצים, פניו מופנות אל האילן, עמד רבינו וקרא: **"ריבונו של עולם! לא אתפלל מנחה לפניך, עד שתכבה את השרפה שפרצה בביתו של היהודי".** כך צעק. הבין בעל בית-המרזח, שלפניו עומד איש קדוש, והוא נפל לפני רגליו, והתחנן כי שמחל לו. "הנני מוחל בלב שלם", אמר. **לאחר מכן שב האיש אל ביתו, וכאשר הגיע אליו, ראה כי האש כבר כבתה.**

באחת השנים בר"ה לפני התקיעות ר' אלימלך שהה בחדרו הצדדי, והכין עצמו לתקיעות, והנה בא אליו אליהו הנביא, ועמו זקן אחד בעל הדרת פנים. סיפר אליהו לרבינו שהיה קטרוג גדול בשמיים וכמעט נגזר על העולם להיחרב, אלא ששני אנשים סמכו את העולם שלא יפול, והתבטלה הגזרה. שאל הרב את אליהו הנביא: "מי הזקן העומד לידך", "אברהם אבינו", השיב. "ומי הם האנשים שהחזיקו את העולם?" "אחד מהם הוא ר' שמלקא מניקלשבורג". "ומיהו השני?" שאל: "זאת לא אוכל להודיע לך". אחרי ראש השנה נסע ר' אלימלך לניקלשבורג להודות לרבי שמלקא שבזכותו ניצל העולם. כאשר פתח את הדלת, אמר לו ר' שמלקא: "שלום עליכם! הלא יודע אתה כי לולא אני ואתה, היה העולם עלול ליפול". עתה נודע לר' אלימלך, כי הוא היה השני. (ה'אחים הקדושים)

כאשר נפטר רבי דוב בער, החליטו התלמידים למנות את רבינו כרבם. בדרך לליז'נסק שקעה השמש, והם נכנסו לאכסניה וביקשו מבעל האכסניה להקצות עבור רבם חדר מיוחד. בבוקר, לתמהונם הרב, רבינו עדיין ישן. התפלאו החסידים והחלו להתחרט שקיבלו אותו כממלא מקומו של המגיד. את המגיד לא ראו מעולם יושן שעות מספר. משעברו עוד שעות מספר, והרבי עדיין ישן, פנו לר' זושא וביקשו להעיר את אחיו. "אם רצונכם להעירו, אין דבר קל מזה", אמר. הוא הלך אל חדר, הניח את ידו על המזוזה שבפתח. מיד באותו רגע הקיץ רבינו וקם ממיטתו. התפלאו החסידים ור' זושא הסביר: "כל אדם צריך לצייר לנגד עיניו את שם הויה. כמו שנאמר: "שיווית ה' לנגדי תמיד". אך כאשר האדם הולך לישון, כיצד יכול שם הויה להיות מול עיניו? אלא שסומך הוא על השם שכתוב על המזוזה. לכן כאשר הנחתי את ידי על המזוזה, לכסות את השם, לא יכול עוד ר' אלימלך לישון, כי לא היה לו עוד על מה לסמוך. משום כך מוכרח היה לקום מיד ממיטתו ולצייר את השם לנגד עיניו". כששמעו החסידים דברים אלו נחה דעתם, ואמרו: "ראוי ר' אלימלך למלא את מקום ר' בער המגיד".

האדמו"ר הרב יצחק מאיר אלטר (רוטנברג) זצ"ל: נולד במגנישוב שבפולין בשנת ה'תקנ"ט (1799). רב קהילת מגנישוב. מייסד חסידות גור. הגיע ממשפחה של רבנים שייחוסה מגיע עד רש"י. הראשון מבית רוטנברג הוא בעל התוספות המפורסם הרב מאיר מרוטנבורג.

רבינו נאלץ לשנות את שם משפחתו בגלל השתתפותו בתנועה לשחרור פולין שדוכאה ביד קשה על ידי השלטון הרוסי. מגדולי הפוסקים. **גאון אדיר**. כינהו 'העילוי ממגנישוב' ולאחר מכן 'העילוי הפולני'. התפלל בהתלהבות. שש לקיים כל מצווה. **שלושה עשר ילדים היו לו, אולם חוץ מבנו בכורו, ר' אברהם מרדכי, כולם נפטרו בחייו.**

כאשר הוציא השלטון הרוסי בפולין חוק לפיו נאסר על היהודים לגדל פאות וזקן, ללבוש מעילים ארוכים, לחבוש שטריימל- רבינו עמד בתוקף בראש המערכה ופסק "ייהרג ואל יעבור". כשדבריו התפשטו בקרב הציבור, אנשי השלטון הרוסי אסרו את רבינו בטענה שהוא מסית כנגד השלטון. המוני יהודים שראו במאסרו השפלה זדונית יצאו לרחוב והפגינו כנגד מעשה זה. כבר למחרת שוחרר הרב מאחר והמושל חשש מניסיון הפיכה.

פעם הביא לרבו, השרף מקוצק, ספר שחיבר על שולחן ערוך – חושן משפט. לאחר שהרב עיין בו אמר, **שיש לשרוף את כתב היד כי אם יודפס יעדיפו חיבור זה ויחדלו ללמוד את הש"ך. למרות שעמל על החיבור זמן רב, מיהר רבינו ושרף את פרי עמלו.** נפטר בשבת קודש, כ"ג אדר ה'תרכ"ו (1866). ציונו בעיר שבפולין. חי כ-67 שנים.

סבא (מצד אביו): ר' מרדכי. **אביו:** ר' ישראל רוטנברג (אב"ד מאגנישוב וגור). **אמו:** הרבנית חיה שרה (בת ר' יעקב יצחק הלוי). **אישתו:** מרת פייגא (בת הנגיד ר' משה חלפן ליפשיץ). **מרבתינו:** ר' אריה לייב צינץ מפולוצק, ר' שמחה בונים מפשיסחה, ר' ישראל הופשטיין מקוז'ניץ, ר' משה אליקים בריעה הופשטיין, ר' מנחם מנדל מורגנשטרן (השרף מקוצק). **מתלמידינו:** ר' פינטשא מפילץ, ר' הניך מאלכסנדר. **ילדינו:** ר' אברהם מרדכי, הילד נחמיה, מרת אסתר (נישאה לר' ישראל מביאלה), מרת לאה הדסה (נישאה לר' שמואל זנוול בראדר), מרת צינא פאסל (נישאה לר' בנימין אליעזר יוסטמאן). **מספריו:** **יחידושי הרי"ם** - על התלמוד, על שולחן ערוך (למעט או"ח) ועל התורה **יספר הזכות** - חסידי **יספר שו"ת ימאיר עיני הגולה** - קורות חייו.

חסיד אחד ירד מנכסיו ונעשה עני גדול. מאחר שבחוץ לארץ היו לו קרובים, עשירים גדולים, שאל החסיד בעצת רבינו, האם יסע לקרוביו בחו"ל כדי לבקש מהם עזרה כלכלית כדי שיוכל לעשות איזה עסק להתפרנס ממנו. להפתעתו המרובה הצדיק לא הסכים.

האיש שאל בתמיה: "אם כן, אכתוב להם מכתב. אתאר להם בו את המצב הכלכלי שאני נתון בו ואני יודע שהם ישלחו לי סכום מסויים למחייתי, כי הם נדיבי לב, וכל שכן שאני קרוב משפחה להם". השיב הרבי: "**אף לזה אינני מסכים**". הדבר היה לפלא בעיני האיש והוא נסע בפחי נפש לביתו.

מאחר ומצבו הכלכלי לא השתפר, הוא נסע פעם נוספת לגור, פנה אל הרבי ושאל תוך כדי שהוא מציג מבפניו את מצבו הקשה. אולם רבינו למרות ששמע על מצבו לא הסכים שיבקש עזרה מקרוביו. כן חזר הדבר כמה פעמים. וצרת האיש גדלה. **עולליו שאלו לחם וביתו ריק,** ואשתו הציקה לו מאוד על שאינו חס על נפשו ונפשות ביתו ואינו נוסע לקרוביו.

כשבא עוד פעם לגור, בכה הרבה לפני הצדיק ואמר: "רבינו, אני לא רואה שום דרך שאוכל לפרנס את משפחתי. האפשרות היחידה היא לפנות לקרובי שבחוץ לארץ כדי שיתמכו בי". הרבי השיב לו: "**מה אעשה לך. אני כבר אמרתי לך דעתי**". לא יכול עוד האיש להתאפק וכתב מכתב לקרוביו וסיפר על מצבו.

מכתבו עשה פרי, קרוביו שלחו לו תיכף סכום הגון ומצבו השתפר. אחר כך שלחו לו עוד כמה פעמים סכומי כסף, בלי שום דרישה מצדו, והוא נחלץ מהבעיה. מיד לאחר מכן חלה במחלה אנושה. צערו היה גדול ביותר, שלא יכול לנסוע לגור ולהתנצל לפני הצדיק, כי הוא **תלה את סיבת מחלתו בזה שעבר על דעת הצדיק.** ביקש את אחד מידידיו שיסע לגור על אודותיו. הלה נסע, הזכיר את החולה לפני הצדיק ואמר שצריך לרחמים גדולים וביקש מרבינו שיברך את האיש שיחזור לאיתנו הראשון.

הצדיק השתתק למשך מספר רגעים ולאחר מכן אמר: "הוא אינו חולה משום שלא שמע לדברי. אני רק הצעתי לו עצה טובה. דע לך, שלפעמים כשנגזר על אחד מיתה ר"ל, יש דרך להסיר את רוע הגזרה והיא על ידי יסורים. כידוע, **עני חשוב כמת,** ועל ידי כך יכל עוד לחיות, ומה אני יכול לעשות אם הוא בעצמו הוא דחה את העניות מאיתו?". הרב הביט בשליח ואמר: "עליך להבין, ברגע שקרוביו הסירו ממנו את הדוחק בה היה נתון, נפסקה חיותו. לצערי הרב אני לא יכול לעשות מאומה". **אותו חסיד נסע מגור אל החולה. כשהגיע לביתו, כבר לא מצא אותו בחיים.**

הרב הגאון ישראל גרוסמן זצ"ל - נולד בירושלים ב-ה'תרפ"ג (1922). בילדותו אביו שהה תקופה ארוכה בחו"ל ורבינו למד בישיבות 'תפארת ישראל' בחיפה ו'תפארת ציון' בבני-ברק. כשחזר אביו ארצה, חזרו לירושלים ורבינו למד בת"ת 'חיי עולם' ובישיבתו של ר' יוסף צבי דושינסקי. לאחר קום המדינה היה מתגנב למחנות העולים ומשכנעם לרשום את ילדיהם לחינוך העצמאי התורני. שקדן עצום. כבר בצעירותו יצא לו שם של למדן בעל שיעור קומה ובלילות למד בחברותות עם גדולי תלמידי החכמים בירושלים. לפני חתונתו נבחן בהצלחה רבה על כל הש"ס אצל ראב"ד העדה החרדית הגאון הרב ראובן בנגיס זצוק"ל.

בשנת ה'תש"ט (1949 בהיותו כבן 27 שנים בלבד) מונה על ידי האדמו"ר הגאון הרב יוחנן פרלוב מקרלין לעמוד בראש ישיבת קרלין בירושלים (למרות שבאותה תקופה בירושלים היו תלמידי חכמים עצומים). בשנת ה'תשי"ט (1959) מונה כראש ישיבת 'תומכי תמימים' של חסידי חב"ד בלוד, במקומו ובהמלצתו של הגאון הרב ברוך שמעון שניאורסון (בעל ה'ברכת שמעון' היה חתן הרה"ג דב בעריש ויידנפלד גאב"ד טשעבין, שבאותה תקופה התבקש לשמש כראש ישיבת 'כוכב מיעקב' בירושלים, אולם מאחר ששימש כראש ישיבת 'תומכי תמימים', נבצר ממנו הדבר עד שמצא את רבינו מתאים לתפקיד זה), גם לאחר שעברה הישיבה לכפר חב"ד, המשיך לשמש כראש הישיבה. השקיע את כל כוחו ומרצו בהרבצת התורה, במסירת השיעורים בעמקות גדולה ובביאור שיטות הראשונים והאחרונים. שימש בפועל גם כראש הישיבה וגם כמשגיח הרוחני.

משהוקמה בסוף שנות ה-80 חסידות פינסק-קרלין כחצר נפרדת, הוצב רבינו בראשות הישיבה חב"ד בלוד. היה היוזם וחבר ההקמה של ישיבת חב"ד במגדל העמק. כמו כן כיהן כדיין בבית הדין של אגודת ישראל בירושלים ושימש כבורר מבוקש בהליכים מסובכים במיוחד, ופסקיו היו מקובלים על גדולי הפוסקים, הרבנים והאדמו"רים. היה חבר בנשיאות 'מפעל הש"ס'. אושפז מספר פעמים בבית-הרפואה ועבר מספר אירועי לב קשים. נפטר ב-כ"ג באדר ה'תשס"ז (2007). חי כ-85 שנים.

אביו: ר' משה שניאור זלמן. **מרביתו הגאוני:** ר' מאיר דב רובמן, ר' יוסף צבי דושינסקי (גאב"ד העדה החרדית), ר' משה ברנשטיין (רבינו שימש כיד ימינו), האדמו"ר ר' אברהם אלימלך פרלוב מקרלין. **חברותא:** האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוועהל (למד עימו עוד בהיותו אברך כבן עשרים). **אישות:** מרת גיטה פרל ע"ה (בת ר' יוסף גוטפרב מירושלים). **בניו:** הגאוני ר' בן ציון (משפיע במגדל העמק), ר' יצחק דוד (רבה של מגדל העמק וראש מוסדות 'מגדל אור'), ר' שניאור זלמן משה, ר' יעקב, ר' אליעזר יחזקאל (ראש ישיבת 'מגדל אור' ומו"צ בקהילת סערט ויז'ניץ), ר' יוסף. **חתניו:** הגאוני ר' נפתלי נוסבוים (ראש הישיבה הכלל חסידית 'חיי משה' בירושלים), ר' שמואל צבי פריד (דיין בירושלים), ר' בן ציון ליבוביץ' (מנהל חינוכי במוסדות ויז'ניץ בירושלים) ור' ברוך לוריא (מרבני בית המדרש הגבוה לדיינות 'באר מים חיים' בירושלים). **מספריו:** 'שו"ת הליכות ישראל' 'שו"ת משכנות ישראל' 'שו"ת מחנה ישראל' 'שו"ת נצח ישראל' 'ספר אורח ישראל' 'שיעורי בבא קמא' 'שיעורי בבא בתרא' 'שיעורי כתובות'.

בהיותו כבן עשר שנים בלבד, נשלח הנער הצעיר ללמוד בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה, בראשות הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל. כיוון שהימים היו ימי מלחמת העולם השנייה, תנאי המחיה בישיבה, ובכלל, היו קשים מאוד. משפחות שלמות רעבו ללחם, וגם בני הישיבה נאלצו להסתפק בפת לחם חרבה. בחדרו של הנער הצעיר ישראל גרוסמן, היה תלמיד נוסף, שהתגורר ליד חיפה, וביתו היה בית-עשירים. הוריו היו מגיעים מדי פעם לישיבה, ונותנים לבנם דברי מזון טעימים, עוגות ומאכלי מתיקה, כדי להשביע את רעבונו. בטוב ליבו של בן-העשירים, הלה לא שמר את המאכלים הללו רק לעצמו, אלא נתן גם לרבינו לטעום מהמאכלים הטעימים, שאכן החיו את ליבו ואיפשרו לו ללמוד ביתר חשק. כך במשך תקופה ארוכה. בשלב מסוים נפרדו דרכיהם. הוריו של בן העשירים באו בפתע ולקחו אותו מן הישיבה, והעבירו אותו למקום לימודים אחר, מבלי שתהיה לו אפשרות להיפרד מחבריו. הפרידה הפתאומית והבלתי-צפויה גרמה צער רב במיוחד לישראל גרוסמן הצעיר. "עוגמת הנפש שלי נבעה מכך, שלא התאפשר לי להודות לנער ההוא על המאכלים, שנתן לי, שחיזקו את גופי, ועל ידי כך למדתי יותר בחשק", סיפר הגר"י גרוסמן לצאצאיו ברבות הימים.

במשך כל חייו חיפש רבינו את בן-העשירים. מידת הכרת הטוב, שהייתה טבועה בו, לא נתנה לו מרגוע ומנוחה. הוא ביקש והתפלל בכל מאודו למצוא את מי שהיטיב איתו, ולהודות לו על כך בפה מלא. גם כאשר גדל בתורה, והפך לאחד מראשי הישיבות המפורסמים, ונודע כאחד ממחברי הספרים התורניים רבי-הערך, השקיע זמן ומשאבים עצומים כדי לאתר את מטיבו, אולם כל המאמצים עלו בתוהו. **שבעים שנים חלפו, ועדיין לא מצא את בן-העשירים.** זמן מועט לפני שנפטר לבית עולמו, ישב רבינו במקום תפילתו הקבוע, בבית הכנסת 'פרושים' בשכונת בתי וורשה בירושלים, שם שימש כרב בית הכנסת. לפתע הבחין הרב במתפלל חדש, שלא הכיר, הנכנס לבית הכנסת. רבי ישראל נכנס עימו בשיחה, והתעניין אודותיו. כשאמר לו האיש את שמו ושם משפחתו, רעד הצדיק מהתרגשות, עד שהנוכחים החלו לחשוש לשלומם.

"האם למדת בבחירתך בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה?" - שאל רבינו. משהלה השיב בחיוב, הגיעה התרגשותו של ר' ישראל לשיאה. למרות חולשתו הגדולה, קם הרב על רגליו, ואמר: "ברוך ה', שיתאפשר לי עתה לפרוע חוב ישן-נושן בן שבעים שנה!". האיש הביט על הצדיק, ולא ידע כלל, על מה הוא מדבר. אבל כאשר הרב הזכיר לו את מה שעבר עליהם בבחירתם, ואת הטובות שעשה איתו, נזכר האיש באירועים אלה, והתרגש אף הוא עד דמעות לפגוש, את מי שהיה איתו בחדר בישיבה. "דע לך", אמר רבינו, "כי אני חייב לך הכרת הטוב, מעומק ליבי, וזה כבר קרוב לשבעים שנה, שאני תר אחריו, כדי להודות לך על מה שעשית עימדי, ואם יש בי כיום תורה ומעשים טובים, הרי שחלק מזה נזקף לזכותך, על ידי שהיטבת עימי בנתינת המאכלים, שהעניקו לי חוסן וכוח להמשיך ולהתמיד בלימוד התורה".

אם ראשונים כמלאכים - הרב יצחק יעקב רבינוביץ זצ"ל

הרב יצחק יעקב רבינוביץ זצ"ל - נולד בשידלובצא שבפולין בשנת ה'תר"ז (1846). נקרא על שם זקנו, רבי יעקב יצחק מפשיסחה. עוד בצעירותו נודע בגאוניותו. בהיותו כבן שבע לקחו אביו אצל הגאון בעל 'דברי חיים' מצאנז. **כאשר הצדיק הביט בילד, קם לפניו והושיבו על כסאו**. האדמו"ר הראשון לשושלת חסידות ביאלא. לאחר פטירת חותנו בכ"ח בניסן ה'תרל"ג (1873), שהיה אדמו"ר לאלפי חסידים, התמנה לממלא מקומו בעיר ביאלא פודולסק. בעל חסד מופלא. **נהג להפריש לצדקה פי שניים ממה שהוציא עבור צרכי ביתו. גאון ענוותן. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו**. נפטר ב-כ"ג אדר ב' ה'תרס"ה (1905). חי כ-59 שנים. ציונו בבית-הקברות בוורשה.

אביו: ר' נתן דוד (האדמו"ר משידלובצא). **אמו:** מרת דבורה פעריל. **בניו:** ר' אברהם יהושע מלובלין, ר' ירחמיאל צבי משדליץ, ר' מאיר שלמה יהודה ממזריטש ור' נתן דוד מפארצובה. **אישתו:** מרת רחל לביאה (בתו היחידה של ר' יהושע מאוסטרובה מח"ס 'תולדות אדם'). **ילדיו:** ר' נתן דוד מפארצווא, ר' מאיר שלמה יהודה ממעזריטש, ר' אברהם יהושע העשיל מלובלין, ר' ירחמיאל צבי משדליץ, מרת מאטיל (נישאה לראהרן מנחם מנדל גוטרמן מרדזימין), מרת חנה (נישאה לר' יוסף צבי קאליש מסקרנביץ רבה של בני ברק), מרת רחל גיטל (נפטרה בצעירותה ל"ע). **מספריו:** **ידברי בינה** - על התורה והמועדים **ישרי לב** - ענייני השבת.

בראש השנה היה מגיע ציבור גדול מאוד של חסידים לביאלא, באחד השנים נקרא הנגיד ר' יהודה בקרמאן מנאמניו של רבנו להיכנס אל הקודש פנימה במוצאי ראש השנה, הרבי שאלו "כמה שווה הונו ורכושו?", ר' יהודה היה גביר גדול עם עסקים מסועפים, ומיד ענה שקשה לו לענות ולסכם את רכושו באחת, אולם רבנו הפציר בו וביקש, שיישב בביאלא מספר ימים ויעשה את כל חשבונותיו, וייכנס למסור לו חשבון על שווי רכושו. במועד שנקבע נכנס ר' יהודה אל הרבי, ואמר, שלפי חשבונות עולה רכושו המזומן עם שטרות החוב של הפריצים, שלוו ממנו כספים - שישים אלף רובל, שהיה סכום עתק, ומלבד זאת יש לו נדל"ן, שתי אחוזות גדולות אחת בעיר 'רוצניק', ואחוזת נוספת בעיירה 'פלינונע'.

רבנו שמע את הדברים, ואחר אמר לר' יהודה: **"איני מצווה עליך, אך כידיד נאמן ברצוני ליעץ לך עצה טובה, שמעתה והילך תסתפק במה שיש לך, ותימנע מלעסוק יותר במסחר, ההכנסות, שיש לך מהשכרת שני אחוזותיך, יש בהם די והותר לחיות בהרחבה"**. ורבנו חזר והדגיש שנית, שאינו אומר זאת בדרך ציווי אלא כעצה טובה. ר' יהודה הבין היטב את כוונתו של רבנו, שהיות שהוא טרוד במילי דעלמא אין זמנו פנוי לקביעת עיתים לתורה ועבודה, ולכך מיעץ לו להפסיק לעסוק במסחרו, ולהתחיל להקדיש את עתותיו לתורה ועבודה. ר' יהודה אמר לרבי, "אני מקבל את דברי הרבי, אך הנה עתה התגלגלה לפתחי עסקה גדולה מאוד, שתכפיל את הונו, ואז אחרי עסקה זו, אוכל לקיים את עצת הרבי ולחסל את עסקי, ולחיות מן המותר". הרבי לא הגיב על דבריו האחרונים, אלא חזר שוב, שהוא מיעץ כידיד נאמן, לחדול מיד מכל מסחר, ולחיות מהכנסותיו הקבועות, שיש לו מאחוזותיו.

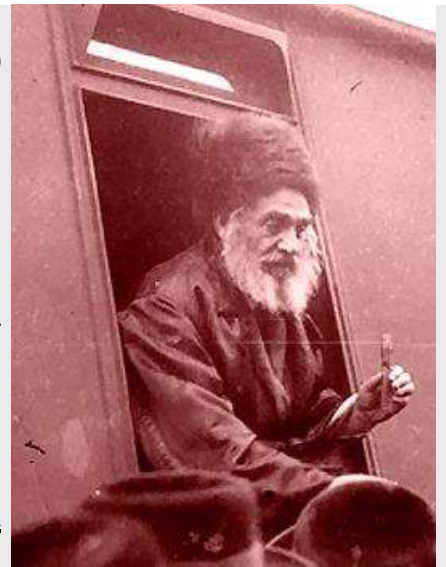
על אף דברי רבינו המפורשים, לא עמד הלה בפיתוי, ונכנס לעסקה הגדולה שלדבריו תהיה האחרונה בסדרת עסקאותיו, ולאחריה יקיים את עצת רבינו. הוא השקיע את כל רכושו ומשכן את אחוזותיו, והפסיד את כל כספו, ואף נותר חייב לממשלה סכום רב שהיה מעבר לשווי רכושו. כחסיד נאמן מיהר ר' יהודה לבוא לפני רבינו וסיפר לו את כל אשר קרהו, הוא הצטדק על שלא שמע בקולו, שכן הדברים נאמרו לו בתורת עצה, ולא כהוראה. הסביר לו רבינו כך: "התורה הקדושה משבחת את משה רבינו בְּכָל בֵּיתֵי נְאֻמָּן הוא (במדבר יב, ז), ומה שבח הוא זה, וכי יש מקום לחשוב שחלילה משה רבינו לא היה נאמן? וכי יש מקום להעיד שמשא לא היה גנב חלילה וכדומה? **אלא שאסור לו לגלות מה שהוא רואה, ולא ניתן לו לגלות לאחרים"**. והוסיף: **"כשראיתי את הצפוי לך, לא יכולתי לעשות מאומה, רק להפנות את תשומת ליבך ע"י עצה טובה"**. ר' יהודה עצמו היה חוזר על סיפור זה שנים רבות, והיה מספרו בדמעות שליט.

בכפר מאלמיטיק התגורר יהודי נכבד מחסידי ביאלא בשם ר' אברהם. פרנסתו הייתה מפונדק, שהיה חוכר מהפריץ המקומי. ומלבד יין ושאר משקאות, אף היה מוכר בפונדק מצרכי מכולת לכל תושבי הכפר. אדונו של ר' אברהם, הפריץ המקומי, היה רוב הזמן שיכור, ועסוק בחיי הוללות, ולכך לא נכנס למשא ומתן עם ר' אברהם על דמי החכירה, די היה לו בכך, שר' אברהם סיפק חינם אין כסף לביתו את כל מצרכי המכולת שהיה זקוק להם. וכך חלפו להם השנים, וחובו של ר' אברהם תפח, בידיעת הפריץ, אשר לא עשה עסק מהסכסס מוזר זה, פונדק תמורת מצרכי מזון למשפחתו ומשרתיו. ר' אברהם היה כמובן מרוצה מהסדר זה, כיוון שחובו של הפריץ על מצרכי המזון, היה אפסי לעומת חובו של ר' אברהם לפריץ על חכירת הפונדק ואף את החלב והגבינות והחמאה היה מייצר ר' אברהם מפרותיו של הפריץ.

יום אחד הסתיימה החגיגה: הפריץ החל להעסיק מנהל חשבונות, שגילה מיד את העסק המוזר שמתרחש כאן, פונדק ששווה הון רב, תמורת מצרכי מזון. והחל לדרוש מהפריץ לעשות פעם ולתמיד חשבון סופי, ולחייב את ר' אברהם לשלם את כל חובו המצטבר בעשרים השנים האחרונות. הפריץ שמע והסכים, ושלח להודיע לר' אברהם שהיום בערב יבוא אליו עם פנקסי המכולת, וישב יחד עם מנהל החשבונות, ויגמרו את החשבון ביניהם. ר' אברהם ידע היטב שלעולם לא יצליח לגייס סכום עתק שכזה, לשלם למפרע חוב של עשרים שנה. וביקש מהפריץ ארכה של יום אחד, ומיד נסע לביאלא - אל הרבי. רבינו הורה לר' אברהם ללבוש בגדי שבת, ולומר פרשת וישלח קודם לכתו אל הפריץ, וללכת ללא חשש, כי הכל יסתדר על הצד היותר טוב. ביום המיועד לבש ר' אברהם בגדי שבת, והגיע לבית הפריץ לעריכת החשבון. להפתעת כל הנוכחים בחדר, התגלה, שלא ר' אברהם חייב לפריץ, אלא הפריץ חייב לר' אברהם סכומי עתק. מנהל החשבונות שפשף את עיניו בתימהון, וחזר מספר פעמים על החשבון, וראה שאכן הפריץ חייב לר' אברהם סכום עתק. שאל הפריץ את ר' אברהם: "מה הנך מציע?" השיבו, ר' אברהם, "לדידי טוב ההסדר שהיה עד היום, מצרכי מזון תמורת חכירת הפונדק, ואם נחתום על הסכם כזה, אפשר מצדי לקרוע את החשבון הישן". הפריץ הסכים בשמחה, וההסכם נחתם מיד, כדת וכדין.

הרב יצחק הורביץ מסטוטשין זצ"ל - נולד ב-י' בטבת בשנת ה'תרכ"ב (1861). דודו (אחי אביו) הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב זי"ע בעל 'אמרי נועם' שימש כסנדקו. מגיל צעיר נכרו בו אותות גדולה. רבינו התמנה כרב בעיר ליזנסק ושם נפטרה אישתו ורבינו נותר עם חמישה יתומים. אז עזב את ליזנסק וחזר לעיר מגורי אביו לראזוודוב. בשנת ה'תרנ"ד (1893) עם הסתלקות אביו הקדוש, מונה במקומו. לאחר מכן נתמנה רבינו כרבה של סטיטשין, שם שהה עד לפרוץ מלחמת העולם הראשונה בשנת ה'תרע"ד (1913), ואז עבר לוויין, והתגורר שם עד לסיום המלחמה, משם עבר לטארנא ושם קבע את חצירו ושהה בה עד לפרוץ מלחמת העולם השנייה בשנת ה'תרצ"ט (1938). אלפי חסידים הסתופפו בצילו. תפילותיו היו מופלאות. בעל צדקה. התמדתו בתורה הייתה מופלאה. **ענוותן. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים.** בסוף ימיו סבל ממחלת הסכרת ועבר טיפולי הקרנות שהן לא עזרו ובסיכומו של עניין עבר ניתוח. נפטר בסאניק על אם הדרך ב-כ"ד אדר ה'ת"ש (1939). חי כ-78 שנים.

אביו: ר' משה מראזוודוב. **סבא:** ר' אליעזר מדזיקוב (מצד אביו). **אמו:** מרת גיטל יהודית (בת ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים מסיגט - בעל 'יטב לב'). **נשותיו:** מרת אסתר ליבא (זיווג ראשון - בתו של רבי מנחם מנדל מזידיטשוב), בתו של ר' יואל הירשפלד (זיווג שני). **מרבתי:** ר' לייבוש מלמד (דיין ברודניק). **חברותא:** ר' אברהם קריזווירטה (רב העיר ואינטש). **בנו מזיווג ראשון:** ר' יהודה (מח"ס מנחת יהודה, רב בסטוטשין לאחר מכן בניו-יורק). **ילדיו מזיווג שני:** מרת רבקה (נישאה לר' ישראל יוסף מריגליץ), בת נוספת (נישאה לר' נפתלי משנדישוב).

רבינו סיפר, בהיותו כבן שש, נסעה אמו לבקר את גיסתה הרבנית מדזיקוב אשת ה'אמרי נועם', ונטלה עמה את רבינו, לדזיקוב. הגיע אז הרה"ק ר' נפתלי חיים בנו בכורו של ה'אמרי נועם' שחזר אז מא"י, היה זה לאחר פטירת ילדתו של ר' נפתלי חיים שהייתה משודכת לרבינו מינקותה (שכן דודו, ר' מאיר מדזיקוב בעל ה'אמרי נועם' שימש כסנדקו, ולאחר סעודת הברית פנה אל אביו וביקש שישתדך עם אחד מצאצאיו, והסכימו שיבוא בברית השידוכין עם בתו של ר' נפתלי חיים מדזיקוב - בנו בכורו של ה'אמרי נועם'), ורבינו סיפר, שכאשר נכנס עם אמו לדירתו של נפתלי חיים, מצאו יושב וכובעו שמוט על עיניו (כך נהג לאחר שובו מא"י, באמרו שאינו חפץ לראות את אוויר חו"ל והיה מליט את פניו או יושב בחדר אפל), **רבינו בן השש חזר בפניו על התורה שאביו אמר בחג השבועות, והיה בדעתו לבקש את רבי נפתלי חיים שיגביה את כובעו כדי שיוכל לחזות בצורתו הק', אולם הרבנית של רבי נפתלי חיים שעמדה מן הצד נזכרה לפתע בבתה שנפטרה שהיתה משודכת לילד חמודות זה, והתייפחה בבכי, ואם רבינו מיהרה להוציאו מן החדר כדי להפיג את צערה.**

○ יפר הרה"ח ר' יוסף ליפשיץ ז"ל: בעיירת המרפא קרעניץ היה להרה"ק רבי יצחק מסטוטשין זי"ע מקום מנוחה קבוע ביער לשאוף אויר צח, שולחן וספסלים משני צידיו, ורבינו היה יוצא לשם בבוקר וכן לפני תפילת מנחה ומשוחח בעניני חסידות. רבים היו באים לשם מידי פעם להתבשר מנועם דברותיו, ושם זכיתי לשמוע מפיו שיחות רבות. לא הכל נשאר חרות בזכרוני, ולא הכל ניתן להעלות עלהכתב, אבל במה שכתבתי השתדלתי שלא להוסיף ולא לגרוע. לא רק חסידים באו, אלא גם רבנים וגדולי ישראל. מהזכורים לי: הרה"ק רבי אלתר מדזיקוב הי"ד, הרה"ק רבי חנה מקאלאשיץ הי"ד, הגאון רבי אהרן לוויין מרישא הי"ד, הגה"צ רבי מאיר שפירא זצ"ל, הגה"ק הרב מבריסק זצ"ל, הרה"צ רבי ליפא מסאסוב חתנו של הרה"ק מסאטמאר זצ"ל, הגה"ח רבי שלמה יוסקוביץ חתנו של האמרי אמת זצ"ל, ועוד. סיפוריו של רבינו היו מדויקים, וכמה פעמים סיפר אותנו מעשה בלי שינוי והוספה, אולם בכל פעם היה לסיפור טעם וחיות שאין לתאר. פעמים רבות היה מסמך את הסיפור כמשל והסבר לאיזה נידון, והסיפור היה מקבל משמעות מיוחדת ואף הנמשל הובן באופן קולע.

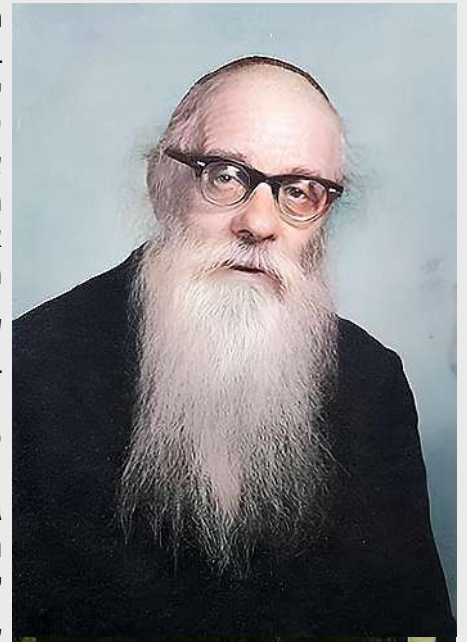
ר' יוסף ליפשיץ סיפר: ר' דוד כהנא סיפר לי, שפעם אחת כאשר ישבו ולמדו לביל שישני כמנהגם, נכנסה לביהמ"ד בת רבינו, הרבנית דבורה הי"ד ואמרה שקול לימודם מפריע לרבינו לישון. הם קמו והלכו ללמוד במקום אחר. בבוקר, קרא רבינו לר' דוד ושאל היכן בלילה, סיפר ר' דוד, **שבת הרבי אמרה כי קול הלימוד מפריע לרבי לישון.** אמר רבינו: **"מהיום תעמידו את שולחנכם בסמוך לדלת חדרי, כדי שאשמע טוב יותר את קול לימודכם!"** והם עשו כן, ומפעם לפעם רבינו פתח את דלתו וביא להם בעצמו מיני מזונות.

אצל רבינו ראו כמה יגע לבטל כל התפעלות מכבודו. סיפר ר' יוסף ליפשיץ: זכורני שכאשר היה שובת ברישא במעליץ או בקראקא, **המונים ליוו אותו בדרכו לביהמ"ד בערב שב"ק** וביניהם מאות בעלי בתים חשובים רבנים ונגידים. רבינו היה מחפש איש פשוט מהקהל, ואפילו איש שחזותו אינה חסידית, ומקרב אליו ומתחיל לשוחח אתו במילי דעלמא כדי לבטל את ההתפעלות מהכבוד הרב שחלקו לו.

רבינו היה יודע להסתיר דרכיו הק' גם מגדולים וקדושים, פעם הגיע הגה"ק ר' שמעון מזעליחוב לבקר את רבינו, ואנשים רבים נדחקו אל החדר, בהיותם בטוחים שרבינו ישוחח עמו בדברים העומדים ברומם של עולם, כי גדול היה הרב מזעליחוב בתורת הנגלה ובתורת הנסתר, אולם רק יחידים הורשו להיות נוכחים באותה פגישה, ולבסוף שאלו רבינו מהיכן הגיע, והאם מסילת הברזל עוברת דרך עירו וכיו"ב, ומוסיף לספר הרה"ח הנ"ל, לימים בא הגה"ק ר' שמעון מזעליחוב לשבות בעירו מעליץ, ובשבת לפני תפילת מנחה למד בציבור חומש ופירוש רש"י, וניסיתי להציל מפיו את התרשמותו מרבינו, ענה ואמר: **"וכי מה אוכל לומר, ומה אדע, הלא הוא רצה להסתיר את עצמו ממני והצליח בכך, מי יכול להעריך את גודל חכמתו וקדושתו!"**

רבינו החל מסתגר בחדרו ולא יצא הימנו משנת ה'תרע"ח אלא בעש"ק למקווה. הוא התענה הרבה, ואף כשלא התענה כמעט ולא אכל. הרה"ח ר' יוסף ליפשיץ ז"ל סיפר: שמעתי מאבי שפעם התענה רבינו יותר מיומיים, ובתו הצדקת מרת דבורליה ע"ה הי"ד התחילה להרעיש עולמות שלא להניח לאביה להתענות יומיים רצופים, וביקשה מר' מענדלי קיעלצ'ער שיבוא במיוחד מקיעלץ וישתדל בפני אביה שיאות להפסיק את צומו, ר' מענדל"י נכנס בפחד ובחרדה, וביקש בתחנונים שרבינו יטעום מאומה וילגום לכל הפחות מעט חלב, ענהו רבינו: **"מטללים יהודים על ההרים (במלחמה כזכר) ואיך אוכל לאכול דבר?!"**

הגאון הרב גדל (גד- גודל) אייזנר זצ"ל- נולד ב-כ"ד שבט ה'תרס"ג (1903) בעיר לודז' בפולין. עוד בלודז' השקיע את ראשו ורובו בחינוך צעירי הצאן למען ילכו בדרכי אבות. לפני השואה שימש כמלמד בתלמוד תורה. בשואה היה בגטו לודז' ואחר כך במחנות העבודה בצ'נסטוב, בוכנוואלד וקולדיץ. הוא שרד גם את צעדת המוות לקראת סוף המלחמה. גם בזמן השואה הארורה בה עברו שבעת מדורי גיהנום השקיע עמל רב כדי להחדיר אמונה בלב כל היהודים, שהיו יחד איתו. בשנת ה'תשי"ג (1952) לאחר מלחמת העולם השנייה, בה איבד את משפחתו עלה לארץ ישראל.

שימש כמשגיח בישיבת 'חידושי הרי"מ גור' בתל אביב וכן היה מדמויות המפתח בשיקום חסידות גור לאחר השואה. העמיד תלמידים במשך יותר משישים שנה והשיב רבים מעוון. רבים מתלמידיו ידועים, מפורסמים ומשפיעים עד היום. את כולו השקיע בתלמידיו כבניו. ענוותן. מידותיו מופלאות. התחשב בכל אדם. עשה הרבה חסד עם פליטי המלחמה. השכין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו. גאון אדיר. **שלט בזהר הקדוש, בש"ס ובארבעת חלקי השו"ע עם נושאי כליו.** נפטר במוצ"ש ליל כ"ד אדר ה'תשמ"ה (1985). חי כ-82 שנים. ציונו בבית העלמין קריית שאול בתל אביב. על שמו הוקמו עמותות ארגון לסיוע למשפחות.

אביו: ר' יצחק שלמה הי"ד. **אימו:** מרת רבקה הי"ד. **בתו:** מרת מחלה ריינע הי"ד. **מתלמידיו:** הגאונים ר' הרשיל מורגנשטרן (יו"ר מכון זכרון קדושי פולין), ר' יעקב מילר (ר"מ בישיבת 'חידושי הרי"מ' ומח"ס 'עבודת אמת'), ר' דוד אלווסקי, ר' ישראל אהרון אלבוים, ר' צבי שקול, ר' אליהו אלבוים, ר' אליהו מרקוביץ, ר' שלמה סאמסון, ר' שמעון נפתלי אלטר. **מספריו:** **ימורשת גד**- שיעורי מוסר וחסידות על סדר פרשיות התורה ומועדי השנה **יבחיצת ר' גדל**- ביוגרפיה וסיפורי הנהגות.

לאחר מלחמת העולם השנייה, היו מעייניו של רבינו נתונים לבני הנוער, אשר שרדו את המלחמה, ולהרבות חסד עם הפליטים. פרקים מופלאים בעניין זה רשם יחד עם רעו וידידו הטוב הרה"ח רבי איטשע לייזר זצ"ל. דוגמא אופיינית לתחבולת-חסד שלהם מאותם ימים, ניתן לראות במעשה כשהיו בפריז: יהודי נכבד, שהכיר אותו כעדין נפש, היה חסר פרנסה. לימים נודע להם, כי בבית כנסת בפאתי העיר מחפשים 'איש ניקיון', הלכו שניהם והציעו את מיודם לתפקיד, ובבית הכנסת הפריזאי קיבלו את מועמדותו בשמחה.

אולם, את מלאכת הניקיון ביצעו שניהם, רבינו ור' איטשע, מדי אשמורת בוקר, ואילו ליהודי הנכבד באו וסיפרו, כי בבית הכנסת הזה מבקשים לקבלו כרב ומורה הוראה אם רק ייעתר... וכך, הלה קיבל משכורת משם כשהוא חושב כי הינו רב, והיה מוסר לבני הקהילה שיעור בכל יום, ואילו רבינו ורבי איטשע, מדי אשמורת באשמורת דאגו לניקיון בית מקדש מעט. "פעם אחת", הפטיר רבינו בחיוכו המלבב, "כמעט והייתה תקלה... גבאי אותו בית-הכנסת רצה לשנות את ימי הניקיון ופנה על כן אל אותו 'רב' כדי לעדכנו בסדרי הניקיון החדשים... בחסדי שמיים, הרב לא הבין צרפתית והגבאי לא דיבר אידיש, ואני נקראתי 'לתוך' שוב בין השניים, והצלתי את המצב". (ממשנתו של רבי גדל)

כמה היה נזהר ומתחשב עד להפליא בכבודו של הזולת. פעמים נמנע מלהתעסק בעניין מסוים, מחשש לחלישות-דעתו של מאן-דהו. נהג להשתתף בשמחת כל מי שהזמינו, אפילו בשנותיו האחרונות, כשהדבר עלה לו ביגיעה רבה, כדי שבעל השמחה לא יחשוב שהשמחה שלו אינה חשובה בעיניו.

גם בשכבו בבית הרפואה, ביקש מתלמידיו, שלא ייכנסו לחדרו שניים ביחד, מכיוון שבדך השני של החדר שכב חולה, שאין לו משפחה ואף אחד לא הגיע לבקרו, ואם יראה את המבקרים הרבים, שבאים אל רבינו, הוא עלול להצטער.

רבינו סיפר שלפני המלחמה הכיר זקן אחד, שהיה בן שישים (באותם הימים היה הדבר נחשב לזקנה של ממש) שהיה יושב ולומד בבית המדרש, ומדי פעם היה פונה לאחד מהעוברים ושבים ומבקש ממנו, שיכין עבורו כוס תה, כי היה מרגיש בעצמו, כי עקב 'זקנותו' והיותו תשוש, אין די כוח במתניו להכין לעצמו כוס משקה. היה מעשה, שביקש מבחור עז פנים שיכין לו כוס תה, ואותו בחור השיב לו: "וכי למה יטריח מעלת כבודו בכל יום בכל עת ובכל שעה את המתפללים והלומדים שיכינו המשקה, יקום נא מר ויקיים בעצמו מצוות 'שימוש תלמידי חכמים' שהרי 'מצווה בו יותר משלוחו'..." אך אותו יהודי נאנח ואמר לו: "צדקו דבריך, אך מה אעשה, ואין כוחי במותני..."

"לאחר זמן מועט כבשו הרשעים הארורים את פולין ואני הגוליתי בשבר אחר שבר למחנות העבודה יחד עם אותו זקן, ושם ראיתיו ייגע ועמל חמש עשרה שעות מדי יום ביומו, והיה נושא על גבו משאות כבדים מנשוא, ושמא תשאלו, היאך עשה כדבר הזה – כי ידע, שאם יתעצל אפילו במעט, מיד תיפח נפשו על ידי אחד מהצוררים. ומשם למדתי, כמה כוחות עצומים טמונים באדם, ואין עליו כי אם להוציא את כל אלו הכוחות מן הכוח אל הפועל, ויוכל לעשות ולפעול גדולות ונצורות".

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב ברוך פינחס רבינוביץ זצ"ל

האדמו"ר הרב ברוך פינחס רבינוביץ זצ"ל - נולד ב-כ"ו תמוז ה'תרל"ד (1874) בסוקול שבאוקרינה. נקרא על שם סבו מצד אביו וסבו מצד אימו. עוד כשהיה צעיר לימים התמיד בלימודי התורה יום ולילה. כשהיה כבן י"ג שנה לא שכב על מיטתו בכל ימות השבוע, כי אם בליל שבת. בכל ימות השבוע היה ער כל הלילות. כשנפלה עליו שינה, לקח כלי עם מים קרים מאוד ושם את רגליו בהם להפיג את שנתו. בזמן שהממשל ברוסיה רדף אחרי אביו, הם עברו לבראד. רבינו למד במסירות נפש ולא החסיר בשום לילה מלימוד ח"י דפי גמרא - חוץ משאר לימודים: משניות, גמרא עם כל המפרשים וכל הפוסקים ראשונים ואחרונים, מדרשי חז"ל, זוהר הק' ותיקונים, ספרי מוסר כולם כאחד ותנ"ך- זה היה עוד בינקותו. כשהיה בחור כבן חמש-עשרה שנה כבר כתב קונטרס על 'ספיקא דאורייתא לחומרא'. אחרי נישואיו נשאר בקאמארנא לתקופה מסוימת. עסק שם הרבה בסתרי תורה ונעשה מפורסם למקובל גדול, ואף התנהג בהרבה דברים כמנהג קאמארנא.

כשראה כי עול הפרנסה קשה מאוד לדודו עבר לבריד במדינת אונגאריין. למרות שהיה בן 24 שנים בלבד התפרסם מאוד במופתיו וקראו לו ה'ברידיר בעל מופת'. רבים נסעו אליו כדי שיושעו מצרתם. היה בקי בכל חדרי תורה, סיני ועוקר הרים. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. עסק בתיקון נשמות. סיגף עצמו ועשה גלגולי שלג. מלומד בניסים. בשנת ה'תרס"א (1901) עבר לסקאלי ובנה שם בית מדרש. הסתיר את מעשיו מבני אדם. התפלל בקול רם ובהתלהבות. מסר את נפשו עבור צרת כלל ישראל. בזמן מלחמת העולם הראשונה גלה לעיר וויען, עבר לדירה בבית קטן, סיגף את עצמו והתענה בתעניות רבות. הבטיח שלא יפול שום אחד מאנ"ש במלחמה, וכולם יחזרו לביתם בחיים וכן היה. נפטר ב-כ"ד אדר ה'תר"פ (1920) בעיר וויען. חי כ-46 שנים.

סבא (מצד האב): ר' ברוך מיאמפאלי. **אבא:** ר' אליעזר חיים (האדמו"ר מיאמפאלי, מח"ס 'שיח אליעזר'). **אימא:** מרת מיטא שרה (בת הרה"ק רבי פנחס מלעחיוויטץ). **אשתו:** מרת חיה אדל (בת ר' אשר ישעיה מקאלבסוב). **חברותא:** דודו הרה"ק ר' אליעזר צבי זי"ע מקאמארנא (למד איתו קבלה). **מתלמידי:** בניו הגאונים - ר' דוד יצחק אייזיק, ר' ישראל, ר' יחיאל מיכל. **ילדי:** הגאונים ר' דוד יצחק אייזיק (מח"ס 'משנה לחם'), ר' יעקב יוסף (נפטר בצעירותו), ה'ישמח ישראל' מקשינאוו, ר' יחיאל מיכל, מרת מיטא שרה (נישאה לר' אברהם אהרון יהודה אריק-אראק), מרת רבקה (נישאה לר' שלום פרנקל), מרת בילה גיטל, מרת פייגה חנה, מרת פרל (נישאה לר' אהרון משה לייפר מניו-יורק). **מספריו:** אמרי ברוך, מקור ברוך, זרע ברוך, דברי ברוך, על פרקי אבות, שער הצלחה, שער התורה, אוצר החיים, מנחה חדשה, תפילה לדוד, תורת חיים, על הזוהר הק', שער החכמה, עץ חיים, תפילה ישרה נגלה ונסתר, הישובי-על סתירת הרמב"ם, טל אורות-פירוש על 'ברכת הטל' וגשם'.

מעשה שאירע עם יהודי אחד שהיה במלחמה בפראנקריין. המערכה שם היתה כבידה מאוד. כל יום היו מגיעות ידיעות שאנשים נפלו. אותו יהודי היה גם כן במלחמה שם. הוריו היו חסידים של רבינו והיו גרים בוויען. פעם אחת רבינו שלח לקרוא לאביו ולאימו ואמר להם: "תדעו שבנכם נמצא במלחמה בפראנקריין והמלחמה שם כבידה מאוד. בנכם נמצא בחזית ובסכנה גדולה. הוא יהיה מחר בסכנה גדולה יותר וצריך רחמים גדולים שישאר בחיים. לכן שמעו בקולי- לכו לבתיכם, קחו את כל הבגדים שלו ותחלקו אותם מיד לעניים וגם תתנו הרבה צדקה להצילו ממוות לחיים. עוד זאת תעשו תבואו מחר בשעה עשר בבוקר לביתי לביהמ"ד שלי ותביאו עוף לעשות בשבילו כפרה, כמו שעושים בערב יום-הכיפורים". רבינו חזר פעמים רבות: "דעו לכם כי מחר בשעה עשר יהיה בנכם בצרה גדולה וצריך רחמים גדולים ובעז"ה יצל".

הוריו מיד עשו כפי שרבינו ציווה עליהם. הם דאגו מאוד מכיוון שקראו בעיתונים כי פלוגה של עשרת אלפים אנשי צבא שהיו בחזית כולם מתו ולא נשאר מהם איש. אולם רבינו הבטיח להם שבנם נשאר בחיים ויבוא מהרה לביתו וכך היה. אחרי מספר ימים הבן בא בריא ושלם. הוא סיפר להם את הנס הגדול שנעשה לו. המלחמה היתה כבידה מאוד. כל הפלוגה שלו של עשרת אלפים חיילים כולם נפלו... הוא היחיד שנשאר בחיים. הוא סיפר כי חזר מן המערכה למקום של המוצב. בחזרתו כדורים רבים נורו ופגזים נורו מהטנקים. בכל פעם כמעט נפגע והרגיש כי מלאכים הרחיקו את הכדורים ממנו. הוא רץ בחזרה למקום המוצב ללא כל פגע. כל זאת היה באותו בוקר בשעה עשר כפי שרבינו אמר. הוא היה בצרה גדולה כל כך והיה צריך רחמים כדי שינצל ויחזור בריא ושלם לביתו.

כאשר אביו ברח לבראד בגלל הממשלה ברוסיה שרדפו אחריו באותה תקופה, כיהן שם הגה"ק ר' יצחק חיות. אביו שלח את בנו (רבינו, שהיה צעיר לימים) בכל עש"ק בבוקר להיבחן ולדבר איתו בלימוד התורה. האב"ד שאל אותו על כמה עניינים, סוגיות ושיטות עמוקות בש"ס ועל כל דבר היכן מקומו בש"ס. רבינו השיב באיזה מסכת, באיזה דף וגם באיזה שורה העניין מתחיל. האב"ד שאל אותו על מי מקשה קושיא זו ורבינו השיב לו התוס' או המהרש"א או הפנ"י או המהר"ם ש"פ וכדומה ואמר גם כן את התירוץ וכמה פעמים אמר מדעתו גם כן איזה תירוץ נפלא וכו'.

הגאון הרב מאיר הלוי סולוביצ'יק זצ"ל - נולד ב-י"ט בטבת ה'תרפ"ט (1929) בבריסק. נקרא על שם סבה של אמו, הרב מאיר אוירבך (ה'אמרי בינה'). בקיץ ה'ת"ש (1940) נדד לוויילנה עם מספר מאחיותיו. אביו בפרוץ מלחמת העולם השנייה שהה מחוץ לבריסק. האבא הצליח להתאחד איתם בהמשך כשהגיע לוויילנה. בשנת ה'תש"א (1941) המשפחה עלתה לשראל והם גרו בירושלים ברחוב חזנוביץ בירושלים, בבניין שהיה מכונה 'שיכון אגודת ישראל'. למד בתלמוד תורה וישיבת 'עץ חיים'.

ב-י"ד אדר א' ה'תשי"ט (1959) כחצי שנה לפני פטירת אביו, התחתן. במהלך השנים הוא פתח את ישיבת בריסק בשכונת אחוה בעידודו וסיועו של הרב אלעזר מנחם מן שך. בשנותיו האחרונות התפתחה הישיבה ומנתה כ-200 בחורים ואברכים. כאביו, נהג למסור את השיעורים בביתו. מדי ערב מסר שיעור במסכת הגלמדת בישיבה. לפני תפילת מעריב של מוצאי שבת מסר 'שיעור חומש', במסגרת סעודה שלישית המונית, שכללה גם זמירות ושירי נשמה. לשיעוריו יצאו מוניטין ורבים הגיעו למרות שלא למדו בישיבתו. בשנים האחרונות עמדו הפכה למשפיעה ומכרעת, ואת דעתו על ענייני השעה היה משמיע במסגרת השיעור בשבת, במעמד המונים. לאחר פטירתו התפצלה הישיבה, האחת, בראשות בנו הרב יחיאל שנשאהר ב'אחוה', והאחת בראשות בנו בכורו הרב יצחק זאב, שעברה לרחוב תחכמוני בירושלים. ענוותן. נזר מכל סרך גזל. דאג לזולת. נפטר ב-כ"ד אדר ב' ה'תשע"ו (2016). חי כ-87 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: הרב יצחק זאב הלוי. **אשתו:** מרת אלישבע (בתו של ר' יחיאל בנדיקט). **ילדיו:** הרב יצחק זאב (ממלא מקומו בראשות הישיבה), הרב חיים (ר"מ בישיבה), הרב יחיאל (ראש הישיבה), הרב אברהם (ראש כולל) והרב יוסף דוב. חתנו: הרב צבי גרוסברד. **מרבתי:** אביו, ר' יצחק זאב הלוי, ר' הלל ויספיש, ר' איסר זלמן מלצר, ר' שמואל אוירבך והאדמו"ר מרחמסטריווקא - ארצות הברית. **מספריו:** **שיעורי מרן הגר"מ הלוי** - על מסכתות ערכין וזבחים יחידושו על חומש בראשית ושמות **ידחזיתיה לרבי מאיר** - תולדותיו, דברי תורתו ועובדות בשמו.

ז הירותו של הגאון רבינו מכל סרך גזל בדוגמא שלפנינו: כשהגיע פעם רבי מאיר לשמש בסנדקאות בבית מילה אצל אחד ממקורביו, הביאו לו כיסא מרופד להניח את רגליו בעת הברית כנהוג. ואולם הוא חשש שמא צריך לבקש רשות מהגבאי להניח את הרגלים על הריפוד היפה שהרי בכך מתלכלך הכיסא, עד שהביאו לו סמרטוט מבית אחד השכנים הסמוכים וכך הניח את רגליו על הסמרטוט שכיסה את הכיסא כדי שחלילה לא יתלכלך הריפוד.

אחד הנוכחים העיר שזה מזכיר לו מעשה שאירע אצל הגרי"ז זצ"ל (אביו של רבי מאיר). פעם הגרי"ז הלך לישון בלילה וחיפש את שעונו כדי להניחו ליד מיטתו לראות השעה כשקם בבוקר, ואולם לא מצא. אמר אחד מבני הבית שליד מיטתו של בנו הגרי"ז זצ"ל ישנו שעון ונביאו משם. הגרי"ז סירב ואמר שנכנס בזה לגדר של שואל שלא מדעת ואינו רוצה להיכנס לספק חשש גזילה מבנו.

בחור ישיבה מארגנטינה התלווה באחת השנים אל מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל לאפיית מצות, וצילם את שתי התמונות המפורסמות שנותרו ממנו מאותו מעמד. רבינו ביקש לקבל עותק מהתמונות הללו, ואכן הבחור עשה זאת עבורו. כרבינו רצה לשלם לו, נעלמו עקבותיו של אותו בחור ישיבה. רבינו זכר ששמע ממאן דהו שהבחור לומד בישיבת מיר ומיהר לחפש אותו בישיבה. אולם כל מאמציו העלו חרס. כיוון שרך, רבינו סירב ליהנות מהתמונות שנתן לו מחשש לעבור על איסור גזל. שנים רבות לא הציץ בהן למרות שהיו מונחות בארוננו.

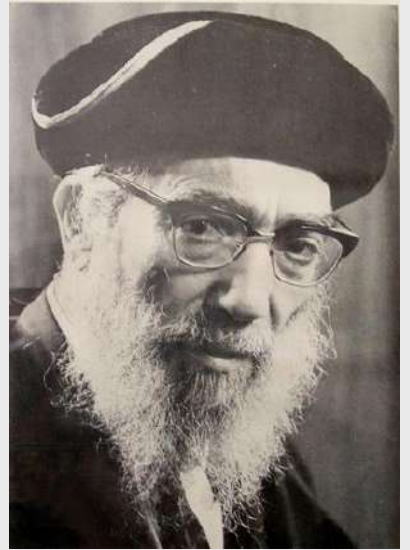
כעבור שנים, באחד הימים כשצעד ברחוב בשכונת זכרון משה בירושלים, עצרה לידו מכונת ובעליה הציע לו לקחתו לביתו. עלי דרך הנהג סיפר כי הוא מתגורר בארגנטינה. רבינו התרגש מאוד לשמוע זאת, והתחיל להתחנן בפניו שמא הוא מכיר במקרה אדם מסוים שלמד בשנה פלונית בישיבת מיר בירושלים...

למרבה ההפתעה, הנהג הצביע על הנוסע שישב מאחור ואמר: "הנה הוא!". היה זה אכן אותו בחור שצילם את התמונות לפני שנים ומסר אותן בשעתו לרבינו שהתרגש עתה בכל מאודו לפגוש את האיש. רבינו מיהר לשלשל לידו את הסכום המדובר תיכף ומיד. (מעובד מתוך המבשר תורני)

מגיד שיעור מאחד הישיבות בירושלים סיפר, כי עקב בעיות כלכליות של הישיבה הם דנו על שינויים וצמצומים שיעשו בצוות הישיבה. הוא קיבל הודעה כי כנראה יאלץ לעזוב את משרתו. הלה שהיה בעל משפחה גדולה, נפלה עליו ההודעה כרעם ביום בהיר, והיה דואג מאוד כיצד יוכל לפרנס את משפחתו.

הוא נכנס אל הגאון רבי מאיר סולוביצ'יק זצ"ל שהיה ידוע במסירותו להיטיב עם הזולת. הוא גולל באוזניו את המצב וביקש ממנו את טובתו אם הוא יוכל להתקשר ולהשפיע על צוות הנהלת הישיבה שלא יפטרו אותו חלילה. לפליאתו הרבה רבינו ענה לו: "אני לא מדבר על דברים אלו בטלפון".

המגיד הבין שכנראה רבינו אינו רוצה להתערב בהחלטות הפנימיות של הישיבה. אך מה רבה היתה פליאתו כשהתברר כי כבר למחרת רבי מאיר לא חס על כבודו ומעמדו והלך בעצמו למשרד הישיבה כדי לשוחח עם מנהל הישיבה על כך. כמובן שבקשתו של רבינו התקבלה והלה לא פוטר.

הרב יצחק אביחצירא המכונה ה"בבא חאקי" זצ"ל- נולד בריסאני (מחוז תאפילאלת שבמרקו) ב-כ"ג באלול ה'תרנ"ה (1895). בהיותו כבן י"ג התייתם מאביו. בשנת ה'תר"ף (1920) בעקבות הגזרות הקשות כנגד היהודים ורצח אחיו ר' דוד על ידי השלטונות עבר מריסאני לעיירה בודניב יחד עם אחיו הבבא סאלי. בשנת ה'תרצ"ו (1936) עבר להתגורר בעיירה ארפוד וייצג אותה מול השלטונות. בשנת ה'תש"ה (1945), עזב את מרקו ועבר לגור בעיר אוראן שבאלג'יריה.

בשנת ה'תש"ח (1948) עלה ארצה יחד עם משפחתו והשתכן במעברה בגבעת אולגה. לאחר מכן מונה כרב הראשי של הערים רמלה ולוד ושימש בתפקיד זה כעשרים שנים. מונה ליו"ר ארגון הרבנים הספרדים ועדות המזרח בארץ ישראל. **מקובל בעל רוח-הקודש. רבים נהרו לביתו כדי להתבשם מברכותיו.** נפטר ב-כ"ה אדר ב' ה'תש"ל (1970) בתאונת דרכים לאחר שהשכין שלום בית בני זוג. חי כ-75 שנים. בהלווייתו השתתפו יותר מ-20,000 אנשים.

אביו: ר' מסעוד. **סבו:** ר' יעקב. **אחיו:** ר' דוד, ר' ישראל (ה'בבא סאלי'). **ילדיו:** ר' אברהם ("בבא הנא", שימש כרבה הראשי של יבנה ורמלה), ר' פנחס (שימש כראש המועצה הדתית באשדוד), ר' אהרן (שימש כראש העיר רמלה), ר' יחיאל, (רב העיר רמלה וראש מוסדות "אהל יצחק"), מאיר, ר' שמעון (ראש מוסדות "נר יצחק" בירושלים), חסידה בוסו, פלורה סודרי, רחל כנאפו, שמחה שושן, ברכה דהן וחייה רוטנמר.

עוד בהיותו רבה של העיר רמלה היה מכתת את רגליו מעיר לעיר וממושב למושב, כדי לעורר ולחזק את אחיו בני ישראל שבכל אתר ואתר בקיום התורה והמצוות. באחד מביקוריו ביישוב מסוים, שבו הרצה את דבריו במתק שפתיים נפלא ניגשו אליו לאחר דרשתו בני היישוב, וצרתם בפיהם: **"רבינו! יש פה תרנגול משונה שלא מפסיק לקרקר, מטריד הוא אותנו מאד ונודדת שנתנו בלילות"**.

מיד ענה להם ואמר: **"יש פה ילד שהוריו עדיין לא מלו אותו"**. הביטו האנשים זה בזה בתימהון ואמרו: **"לא ידוע לנו על ילד כזה"** - "הזדרזו לברר", ענה להם הצדיק, **"ובעז"ה תמצאו"**. לאחר כמחצית השעה חזרו האנשים ואמרו: **"כן רבינו. מצאנו והבאנו עימנו את הורי הילד"**.

כשעמד אביו של הילד בפני רבינו פרץ הוא בבכי ואמר: **"רבי! מעולם לא חשבתי, שלא למול את בני, אך מה אעשה, ולא הייתה בידי יכולת כספית לערוך את סעודת ה'ברית-מילה' והחלטנו לדחותה, כדי שאף אנו נעשה סעודה כמו כל חברנו, אך לצערנו, הרב מצבנו הכספי לא השתפר, וכבר עברו חמש שנים - ועדיין לא מלנו את בנו!"**.

מיד ציווה הרב להכין סעודה מפוארת לכבוד המצווה, וערכו הם וקיימו את מצוות 'ברית-מילה' בו ביום. **עם קיום מצוות 'ברית-מילה' בילד זה, הפסיק אותו תרנגול את קרקוריו הקולניים.** וכששאלו את באבא חאקי: **"מניין? איך ידעת, שיש כאן ילד לא מהול?"**. ענה הוא להם בעמות חן: **"אין דבר שלא כתוב בתורתנו הקדושה, וצריכים אנחנו רק להתקדש ולהיטהר, וכל צפונותיה ייחשפו בפנינו"**.

מעשה בזוג, שהיו נשואים 15 שנה ולא זכו פרי בטן. כששמעו הם על האותות ומופתים, שמתרחשים בעיר רמלה בכוחו של פועל הישועות "באבא חאקי" הזדרזו ובאו לביתו, ובדמעות שליש שפכו את בקשתם בפני רבינו.

"הסירו כל דאגה מליבכם" אמר להם הרב, **"בעזרת ה' יתברך תוך שנה תזכו לזרע קודש בר קיימא, אך בקשה אחת לי אליכם, מיד כשיולד הילד, הביאוהו נא אליי כדי שאברכנו"**. עוד באותה שנה זכו הם לבן בכור, ומשמחתם והתרגשותם הגדולה שכחו את בקשתו של הרב.

כשגדל הילד, התברר, שאינו יכול ללכת ברגליו. והם הצטערו עד מאד. הם דרשו ברופאים, אולם כל ניסיונותיהם עלו בתוהו. או אז נזכר לפתע האבא ואמר לאשתו: **"הרי בזכות ה"בבא חאקי" זכינו בזכותו לבן זה, מדוע לא נלך אליו ונבקש ברכה לבריאותו של בנו?"** וממחשבה למעשה, יצאו הם מיד לדרכם, כשפניהם מועדות לעיר רמלה.

עם בנו בידו ואמר ל"באבא חאקי": **"רבי קדוש! הנה ילד זה, זכיתי ונולד הוא בזכות ברכתך, אך עתה ראה איזה שבר עצום, בנו זה משותק הוא ברגליו, ואינו יכול ללכת כלל"** - "והלא אמרתי לכם, שמיד עם היוולדו הביאוהו אליי, כדי שאברכה?" אמר להם הרב.

נזכרו הזוג בבקשתו של רבינו ומיד ביקשו את סליחתו והסבירו, שמהתרגשותם הגדולה שכחו הם את בקשתו. **"לא נורא" אמר להם הצדיק.** "הושיבוהו בבקשה על ברכיי", ומיד כשישב הילד על ברכיו של רבנו, לקח הוא מים ומרח את רגליו של הילד. מיותר לציין, שלאחר שהורידו הרב מברכיו, הלך הילד כאחד האדם.

הרב הגאון ישראל יעקב פישר זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ה (1925). זמן מועט קודם לידתו נרצח בירושלים ר' ישראל יעקב דהאן הי"ד ואביו קרא לבנו על שמו של הקדוש. בילדותו למד בתלמוד תורה 'עץ חיים', וכבר אז הלך שמו לפניו **כמתמיד גדול בתורה**. סיפור ידוע מפי השרת בת"ת, כי בשעת לילה מאוחרת הוא שמע קול חרישי, אחר חיפוש קל הוא ראה את הנער ישראל יעקב יושב בחצר התלמוד תורה לאור הירח והוגה בתורה. התמדה גדולה זו נמשכה כל ימי חייו עד שהיה בקיא עצום במכמני התורה. ביכולתו של רבינו הייתה האפשרות לומר על כל רמב"ם ורמב"ם, היכן נמצא והאם יש בכלל כזה רמב"ם.

ראה את עצמו מחוייב למחוסרי קורת הגג הרבים שהסתובבו בביה"כ 'זכרון משה'. מדי לילה היו אותם עניים מרודים רבים, מוצאים את ביה"כ כבית מלון ואת ספסליו כמיטות. כששמע רבינו כי הגבאים ניתקו את ההסקה בשעות הלילה מחה בידם, שכן אם הם לא יהיו כאן הם יהיו ברחוב ושם הם עלולים למצוא את מותם בקור הירושלמי. מדי יום היו עשרות אנשים מתדפקים על דלתו בעניין הלכה. עם השנים החל לשמש כדיין מטעם בד"צ העדה החרדית בירושלים, ולאחר מיכן תפקד כראב"ד של העדה החרדית. כיהן במשך כארבעים שנה כרב שכונת 'זיכרון משה' בירושלים. נפטר ב-כ"ה באדר-א' ה'תשס"ג (2003). חי כ-78 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים (טמון בגוש ב', חלקה ה-פרושים).

אביו: ר' אהרן (התפרסם כמי שירה במנהיג ההמון הערבי שבא לפרוע ביהודים במהלך מאורעות ה'תרפ"ט). **אמו:** מרת דבורה. **אחי:** ר' אליעזר משה (רבה של שכונת כנסת בירושלים), ר' מאיר צבי (מו"צ בשכונת הר נוף בירושלים), ר' שלמה (מראשי ישיבת איתרי) **ילדיו:** ר' אהרן (ממלא מקומו ברבנות זיכרון משה ומו"צ של העדה החרדית), ר' יהודה (דיין בעדה החרדית), ר' משה (ראש ישיבה קטנה רמ"א), מרת חנה (נישאה לר' משה ברוורמן, ראש ישיבת מאה שערים, מדרין חתנים ידוע, ומרצה בענייני חינוך ושלום בית). **מספריו:** **ישו"ת אבן ישראל - תשעה כרכים עם פסיקות הרב.**

על עוצם שקיעותו בתורה מסופר, כי רבינו נהג לעשן (היה זה כמובן לפני שהתברר חומרת ותוצאות העישון). נכדו ששאלתו פעם על כך, נענה: "לא היה לי מה לאכול, וזה היה תמורת סעודתי". אצבעות ידיו היו עליהן תמיד סימני כוויות, כי לא הרגיש באש שליחכה את אצבעותיו, והרבה. פעמים היה שוקע בלימודו ושוכח מהסיגריה הבוערת שבידו, **וגם כשהאש הגיעה לאצבעותיו, לא הרגיש עד שהנכחים היו צועקים, ואז היה זורק את האש החיה מאצבעותיו**

חתנו העיד עליו כדברים האלה: "זכרתי, לפני שנים רבות ישבתי אצלו בסעודה, והביאו לפני מאכל מסוים, ואלו. היות שחיכה לסיום הסעודה, שאל מדוע אין מביאים את אותו מאכל? אמרו לו: "הרי עכשיו אכלת!" האכילה כלל לא עניינה אותו, כל מה שאכל, הכל היה היינו הך, תמיד אכל במהירות ובזריזות, ומיד המשיך ללמוד במקום שאחז".

בעת שרבינו חלה, נזקק הוא לניתוח דחוף, אולם עקב גילו וחולשתו הרבה, חששו הרופאים להרדומו, ואפילו בהרדמה מקומית בלבד. והנה לתדהמתם, הצדיק נענה להם, שנכון הוא שיבצעו את הניתוח בלא הרדמה כלל. ניסו לתאר בפניו, כיצד מנתחים וחותרים לאורך ולרוחב, **בעוד שעליו להמנע מכל תזוזה, וכן את הכאבים הכרוכים בטיפול, אבל הוא נותר בשלו והגיב: "זה בסדר, אני אתעמק בסוגיה"**. בשעה היעודה, החלו הרופאים במלאכתם, **וכל אותה שעה הרב שכב ללא ניע**. כשהסתיים הניתוח, חשו בניו הדואגים, אבל מחמת עומק ריכוזו, לא הרגיש בהיכנסם. כשניעור משרעפיו, סיפר, **שבחסידי שמיים לא חש במעשה הניתוח, ואמר, שהכין אז את היסוד לדרשת 'שבת הגדול'**.

אחד מראשי הישיבות בחו"ל, הגיע עם קבוצת בחורים מתלמידיו לארץ ישראל. ראש הישיבה פנה לבית רבינו והפציר בו מאוד, שייעתר לבקשת התלמידים המבקשים שיבחן אותם על לימודיהם בשו"ע יו"ד. **"אם הרב יבחן אותם, יהיה בזה חיזוק גדול עבורם"** - טען ראש הישיבה. ואכן בשעת בוקר הגיעו כעשרים בחורים עם ראש ישיבתם, ונכנסו כולם לחדרו של הראב"ד וישבו במקומם. והנה להפתעתם ביקש הראב"ד מכל הבחורים לצאת מהחדר וביקש, שיישאר רק תלמיד אחד. לאחר שיצאו, פנה הראב"ד לראש הישיבה ואמר: "ימחל נא ראש הישיבה ויצא גם הוא" ... כך ישב הצדיק עם כל בחור בנפרד ובחננו. הבחינה נמשכה שעה ארוכה עד זמן מנחה.

משנסתיימה הבחינה, נכנסו כולם לחדר וראש הישיבה שאל: "כיצד שולטים הבחורים בחומר הנלמד?" השיב הראב"ד: "כולם ענו. אחד יותר ואחד פחות אך כולם ענו". כשהלכו לדרכם הסביר את פשר הנהגתו: דעו לכם מהי הלבנת פנים. **אי אפשר לבחון בחור, בזמן שיושב שם בחור אחר, שכן אם לא ידע לענות, הרי חברו יראה בקלונו ח"ו. איני יכול לתת יד לדבר כזה. הסכמתי לבחון, אך חלילה שתצא תקלה תחת ידי"**.

הגאון רבי ישראל יעקב עם כל גדלותו העצומה, נהג בפשטות ובענווה עם תושבי שכונת מגוריו והיה משתדל להשתתף בשמחת כל אחד ואחד מהם. הוא גם הקפיד להגיע בזמן, שלא ייאלצו להמתין לו חלילה. **והיה מעדיף להמתין למוזמנים, ובלבד שלא יצטרכו להמתין לבואו**. סיפר אחד התושבים: "בבואי לגור בשכונה ערכתי שמחת 'שלום זכר' בביתי. כנהוג, תליתי פתק בבית הכנסת להזמין את ציבור המתפללים. לא הזמנתי את הרב באופן אישי שכן לא עלה בדעתי להטריח אותו לבוא לביתי. **להפתעתי הרבה הופיע הראב"ד, חשתי שלא בנוח והתנצלתי. אך הראב"ד לא הבין על מה אני מתנצל. "ראיתי פתק, שאתה עושה 'שלום זכר' והגעתי" - אמר בפשטות.**

האדמו"ר הרב ישראל אברהם פורטוגל (פרטיגול) זצ"ל- נולד בסקולען שבמולדובה (גבול רומניה) ב-י"ח סיוון ה'תרפ"ג (1923). בהיותו כבן 9 למד בישיבה בעיירה וז'לניצא שם התעלה במעלות התורה והחסידות. בגיל 14 עבר ללמוד בקישינב. לאחר נישואיו התגורר מספר שנים בבוקרשט. בפרוץ מלחמת העולם השנייה נלקחו הוא ואביו לגטו בצ'רנובויץ, שם עונו על ידי הנאצים והוא ואביו ניצלו בניסי ניסים. בשנת ה'תש"ה (1944) פעל יחד עם אביו להציל ילדים יתומים בשואה והבית התמלא במאות יתומים. לאחר החרפת המצב בקרב יהודי צ'רנובויץ בשל רדיפות הבולשביקים הבריחו את הילדים לבוקרשט. אביו נכלא ושחרר ובפעם השנייה אביו ורבינו נכלאו בנפרד במשך חמישה חודשים במהלכו עברו עינויים רבים לאחר שהואשמו בעבירות ריגול למען ארה"ב וישראל. לאחר התערבות נשיא ארה"ב ומזכ"ל האו"ם בשנת ה'תשי"ט (1958) בערב שבת 'נחמו' הם שוחררו, אך נותרו ככלא עוד מספר ימים כיוון שלא רצו לחלל שבת.

שנה לאחר מכן נסעו לבלגיה ובסוף שנת ה'תשי"ט (1958) הגיעו לארץ ולאחר כחודש היגרו לארה"ב והתגוררו בשכונת קראון הייטס בברוקלין שבמדינת ניו יורק. שם פתח עם אביו בית כנסת קהילתי והמשיך בהצלת היהודים מהשואה. לאחר פטירת אביו ב-ל"א אב ה'תשמ"ב (1982) הוכתר רבינו כאדמו"ר השני מסקולען וקהל רב של חסידים התקבצו סביבו. אהב כל יהודי ויהודי כאילו הוא בנו החביב. מסר עצמו עבור כלל ישראל. במשך שעות ארוכות קיבל אנשים. שקד על התורה הקדושה וסיגף עצמו בסיגופים ותעניות. זכה להציל רבים ולהשיבם לשורש מחצבתם. היה בשמחה תמידית. עמד כל ימיו בנשיאות מוסדותיו 'חדש לאברהם' שיסד אביו. רבים נושעו מברכותיו. מפורסם היה במתן צדקה וחסד. נפטר ב-כ"ה אדר ב' ה'תשע"ט (2019) בבורו פארק שבניו-יורק. חי כ-96 שנים. ציונו במונסי.

סבא (מצד האב): ר' ישראל אברהם (רבה של סקולען). **אביו:** האדמו"ר ר' אליעזר זוסיא. **אימו:** הרבנית מרת שיינא רחל (בת ר' יעקב). **אישתו:** הרבנית מרת ריזל (בת ר' מנחם שטרן, רבה של גבעת שאול בירושלים. נישא בשנת ה'תש"י). **מרבנותיו:** האדמו"רים אביו, ר' אליעזר זוסיא, ר' אליעזר הגר מוויז'ניץ (דמשק אליעזר), ר' יהודה לייב צירלזון (רבה של קישינב), ר' ישראל אברהם שטיין מפאלטישאן. **ילדיו:** האדמו"ר ר' ישעיה יעקב (ממלא מקום אביו כאדמו"ר מסקולען, מלפנים רב קהילת 'מאור הגולה' במונטריאול), ר' מאיר (אב"ד סקולען וויליאמסבורג), האדמו"ר ר' אפרים חיים יהודה (מונסי), האדמו"ר ר' צבי נח (לייקווד), ר' שמואל מרדכי (אב"ד סקולען בורו-פארק), הרבנית לאה ליבא (נישאה לר' חיים דב שטרן, אב"ד סקולען, בני ברק), הרבנית חיה שרה (נישאה לר' שמעון יואל וויינברגר, דומ"ץ סקולען בויליאמסבורג), הרבנית נחמה (נישאה לר' דוד לייב קליגהויפט, ראש כולל סקולען בבורו פארק). **מספריו:** ישם ושארית ישראל- כתבי סבו.

קדושתו של כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זיע"א וזהירותו בענייני קדושה ושמירת עיניים היתה מופלאה. לפני כמה שנים הרבי היה צריך לעבור ניתוח בבית הרפואה, והרבי התנה עם הרופאים, שהוא מסכים שניתחו אותו בתנאי ששום אישה לא תיגע בו בכל ימי אשפוזו בבית הרפואה, רק גברים בלבד. הרופאים הסכימו על כך. הרבי נכנס לבית הרפואה ביום המיועד. הכניסו אותו לחדר הניתוחים, והתחילו להרדמו לקראת הניתוח. כשראו שהרבי כבר רדום היטב, נתנו את רשותם לאחות שהיתה שם לעזור להם, כיוון שהרבי כבר היה רדום ואף אחד לא ידע, שאישה נגעה בו.

להפתעתם ולפליאתם העצומה, ברגע שהאחות התחילה לנגוע בו, הרבי התעורר בפתע פתאום מתרדמתו והתחיל לשאג שהוא מתנגד נחרצות לכך. הלא הוא ביקש בדווקא ששום אישה לא תיגע בו, ולמה אינם מקיימים את הבטחתם. הרבי אמר להם שהוא לא מסכים שניתחו אותו עד שבנו הרה"צ רבי יעקב ישעיה שליט"א יכנס לשם ויעמוד לצידו וישמור עליו ששום אישה לא תיגע בו. גם לאחר שהרופאים אמרו שאינם יכולים להכניס שום אדם זר לחדר הניתוחים בעת הניתוח, הרבי התנגד מפורשות. לא היתה להם ברירה אחרת, והניחו לבנו של הרבי להיכנס לשם. רק לאחר שנכנס ושמר על אביו, הרבי הרשה שיתחילו לעשות את הניתוח...

הרב החסיד הנעלה ר' חיים יודל אסטרייכר שליט"א, מחשובי מרביצי תורה בעיר התורה לייקווד סיפר, שידוע שכ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זיע"א היה מגיע להשתתף כמעט בכל חתונה וחתונה שהיו מזמינים אותו. רק בזמן האחרון, שהרבי ממרום גילו המופלג היה כבר חלש מאוד, הוחלט שהרבי לא ישתתף בשום חתונה. גם כשאחד ממשמשי הנאמנים והמקורבים אליו ביותר השיא את אחד מיוצאי חציו, הרבי לא בא להשתתף – וזאת כדי להראות שהרבי לא משתתף בשום שמחה, יהיה מי שיהיה – לבד מנכדיו או ניניו.

"פעם", ר' חיים יודל סיפר, "בשמחת הנישואין של אחד מקרובי, הנוכחים הופתעו לראות את הרבי זיע"א מסקולען מגיע להשתתף בשמחת החתונה. הדבר היה לפלא גדול, שהרי היה ידוע שהרבי לא יוצא כלל מביתו לשמחות. לאחר חקירות אצל הגבאים נודע דבר נפלא. אבי הכלה נכנס עם בתו הכלה לקראת החתונה להתברך אצל הרבי זיע"א. באמצע הכלה פרצה בבכי מר. הרבי שאל למה היא בוכה. אמרו לרבי שהכלה אומרת ששמעה שהרבי לא ישתתף בשמחת נישואיה. הדבר כואב לה מאוד, ולכן היא בוכה".

"כשהגיע זמן החתונה, הרבי אמר לפתע להפתעת הגבאים, שהוא רוצה להשתתף בחתונה. הם השתוממו מאוד, הרי עשו גדר שהרבי לא ילך לחתונות. אפילו לשמחת החתונה שעשה אחד מהמשמשים הקרובים הרבי לא הלך. מה ראה כאן הרבי, שנחוץ כל כך לשנות את החלטתו? הרבי ענה "הרי הכלה בכתה"..."

הסיפורים מעובדים מתוך העלון הנפלא 'נועם שיח' שיחות הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב לייקווד

הגאון הרב אברהם חיים ברים זצ"ל - נולד בעיר העתיקה בירושלים בשנת ה'תרפ"ב (1922). בילדותו למד בתלמוד תורה 'עץ חיים' ובנערותו בישיבת 'עץ חיים'. כבר בגיל צעיר התפרסם כלמדן ועילוי. הקים יחד עם אחיו, ר' יהושע את הכולל של בויאן בירושלים. שימש כר"מ בישיבת מיר. בהמשך התמנה למשיב בישיבת סלובודקה בבני ברק, שם היה קשור לרב יחזקאל אברמסקי. היה ידוע בסלובודקה כי רבינו יודע את הש"ס על בוריו. בהמשך מונה לר"מ בישיבת רוז'ין בבני ברק, לאחר מכן ייסד את ישיבת 'אוהל יעקב' בבני-ברק ואף עמד בראשה. בהמשך נקרא לעמוד בראשות ישיבת סקווירא בארצות הברית, בשנת ה'תשל"ח (1977) ויתר על משרתו לטובת הרב דב מאיר קרויזר וירש את משרתו כראש ישיבת פרשבורג. בהמשך עמד בראשות ישיבת 'משכן יוסף'.

בהיותו כבן 17 חיבר מערכות רבות בהן מתרץ 18 קושיות במהלך אחד. גאון בנגלה ובנסתר. כל כתביו של מרן החזון אי"ש היו שגורים בפיו ומונחים במוחו כקופסא. בעל חסד מופלא. נזהר בכבוד כל אדם. הכרת הטוב שלו הייתה מופלאה. דאגתו לזולת נודעה בשערים. דאג לכבוד כל אדם. הרביץ תורה לעדרים. עסק בצורכי צדקה בסתר. סיגל לעצמו חיי פרישות. ברוב אהבתו התפלל עבור כל אחד מישראל. נפטר במוצאי שבת, ליל כ"ו אדר ה'תשס"ב (2002). חי כ-80 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' מרדכי דוד (חסיד בויאן, מראשי הנהלת כולל גליציה. שם המשפחה במקור היה קלגסברון). **אשתו:** מרת רוחמה הינדל (בת ר' ישראל טויסיג). **אחיו:** ר' יהושע השיל (ראש ישיבת בויאן), ר' משה (אביו של ר' יהושע השיל ראש ישיבת בוהוש). **מרביתיו:** ר' איסר זלמן מלצר, ר' אברהם ישעיהו קרליץ (החזון אי"ש- רבו המובהק), ר' יחזקאל לוינשטיין. **חברותא:** ר' שלמה זלמן אוירבך. **חתנו:** ר' מרדכי שלמה שטיינמץ (רב חסידות ויז'ניץ בהר נוף). **בתו:** מרת אסתר (נישאה לר' משה אלישיב, בנו של ר' יוסף שלום אלישיב). **מספריו:** ישנות חיים - תולדות חייו של רבינו.

מעשה באחד ממיועיו, שהיה בעל משפחה גדולה, שפתח חנות שבה מכר מוצרים שונים. רבינו דירבן את בני משפחתו ואת תלמידיו שיפקדו את החנות, ויקנו בה את המוצרים הדרושים להם, על מנת לעודדו ולהביא ברכה והצלחה בפרנסתו (רבינו פטר מחובה זו את מי שאמר לו שיש לו מקום קבוע לקניות, והמוכר שם עלול להיפגע על ידי כך). כאשר ראה רבינו כי כמה מהם מהססים, **הבין, כי הכסף אינו מצוי באמתחתם, ולכן נתן להם מכספו כדי לכלכל את שניהם כאחד, ולא ידע בעל החנות, כיצד יצאו מוניטין לחנותו ולסחורתו תוך ימים אחדים.**

באחת השנים בערב יוה"כ, כאשר שהה רבינו בבית המדרש בסקווירא, הרגיש חולשה נוראה, אחרי שצם עשרה ימים, כדרכו לצום בכל עשרת ימי תשובה. עבר לפניו אברך אחד חשך בנים ל"ע, קרא לו רבינו וביקשו שיביא לו מעט מים חמים, כדי שישתה ותחי נפשו. רץ האברך כהרף עין והביא לו מים חיים כבקשתו, לאחר ששתה והוטב לו קצת, פנה אל האברך מטיבו ואמר לו: "**בזאת השנה הינך נושע!**".

האברך בהתרגשותו רץ אל בנו של רבינו וסיפר לו, מה שאמר לו אביו. שאל הבן את אביו לפשר ההבטחה המפורשת, ענה לו ר' חיים: "**מכיוון שהאברך הזה החיה אותי ממש, הנני אסיר תודה לו וכולי מלא הכרת הטוב אליו, ובהכרח שישווע בזאת השנה...**" ואכן לתקופת השנה נושע האברך. במשך השנה עד שנושע לא נח רבי חיים ולא שקט, והירבה עבור האברך תפילות שישווע.

בתקופה שחיה רבינו כראש ישיבת סקווירא בארה"ב, נשבר ליבו בקרבו, בכל פעם שהבחין ב'משולח' שהגיע מארץ הקודש על מנת לחזר על הפתחים. הוא לא היה מסוגל לשאת את צערן של הזולת ואת בְּזוּנו והרגיש שליבו לא עומד בכך. רבי חיים לא יכול היה להשלים עם העובדה שהוא יושב על כיסא ראש הישיבה, ואילו מישהו מתדפק על פתחי הבתים. בתחילה ניסה להסתתר מעיני המשולח, לבל יבחין בו ויתבייש מאוד, אולם כשראה שאלו מעשים שבכל יום, היה נוהג לזמן את עצמו אל המשולח, ויחד הלכו והסתובבו בין הבתים... הוא הסביר למשולח שזה מנהג המקום, שראש הישיבה מצטרף אל המשולחים בדרכם לאסוף כסף... כמובן שהצטרפותו של רבינו למשולחים סייעה להם מאוד והעלתה את הסכום שאספו באופן ניכר, ולא ידע המשולח, כי רבי חיים בעצמו קבע את מנהג המקום הזה.

מעשה באחד מגדולי תלמידי הגאון רבי חיים ברים זצ"ל שדיברו בו נכבדות לתפקיד תורני רם, בסניף של אחד המוסדות התורניים הידועים, אולם מכיוון שסניף זה שכן בעיר העתיקה בירושלים והימים ימי בהלות של שנת ה'תש"נ, עלה בליבו הספק, אולי יש כאן עניין לחשוש למקום סכנה. הגיע אפוא, התלמיד לשאול את רבינו. לאחר שהציע את שאלתו מכל הצדדים, נטה הרב להסכים למשרה, אלא שאז תוך כדי דיבור סיפר התלמיד, כי למשרה זו היו מועמדים נוספים, אלא שהכריעו לקבל אותו. התלמיד חשב לגרום הנאה לרבו בעובדה שתלמידו - פרי עמלו מבוקשים הם בהיכלי התורה.

אולם פניו של רבי חיים חווה למשמע הדברים, הוא הזדעזע ואמר: "**מה?! על משרה זו יש עוד מועמד, ואתה עדיין לא הסרת את מועמדותך? עדיין אתה מתמודד מולו?! הרי זה נוגד את כל מציאותי, דורך אתה על הנקודה המרכזית בליבי. מדוע לא הסרת את מועמדותך, בזמן שקיים מתמודד נוסף? שאלה זו לא עלה בדעתך כלל לשאול, והרי זוהי השאלה המרכזית מכל השאלות שלך...**"

ר' ראובן קרלנשטיין סיפר, כי באחד הימים דרש רבינו דרשה בציבור, שאותה הקריא מתוך דף. לאחר שסיים את הדרשה ועזב את המקום, הבחינו, כי הוא שכח את הדף על הסטנדר, נטלו אותו בידיהם, ואז התברר להם שהוא ריק. בוודאי יש דברים בגו – הבינו כולם, אולם רבינו סירב להסביר את העניין, ורק לאחר הפצרות מרבות אמר, כי הדרשן שלפניו הקריא את דרשתו מתוך הכתב, והוא היה סבור שאם ידבר בעל פה, יראה, כאילו הוא דרשן גדול ממנו, לפיכך נטל דף ריק, ועשה עצמו כקורא מתוכו... (הסיפורים מתוך 'שנות חיים')

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים להשתמש
בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים